

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič a 2.— Din. do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
Slovenski Narod veleva letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Dr. Perić je dobil mandat za koncentracijsko vladu

Vse stranke so mu že zagotovile svoje sodelovanje

Po končani Radičevi misiji je bil mandat ponujen Davidoviću, ki pa ga ni sprejel. — V soglasju s kraljem je snoči stopil v akcijo skupščinski predsednik dr. Perić, ki je danes dopolne dobil tudi oficijelni mandat za koncentracijsko vladu

— Beograd, 11. februarja. Ker je g. Radić glede na odklonilno stališče radikalnega kluba vrnil kralju mandat az sestavo konc vlade, je bil pozvan v avdijenco tako g. Davidović, kateremu je nato ponudil kralj mandat. G. Davidović pa je mandat odklonil, smatra, da tudi on pri pogajanjih ne more postopati drugače, kakor g. Radić in bi torej tudi njegova misija ostala brezuspešna, če radikali se nadalje vztrajajo na svojem odklonilnem stališču, češ, da morajo oni imeti vodilno vlogo v državni politiki.

Ko se je zvedelo za ta izdevo, se je že splošno domnevalo, da je ideja koncentracije s tem že definitivno pokopana ter pričakovalo, da bo predsednik Narodne skupščine predlagal kralju kakšnega radikalnega sestavo koalicijske vlade. Širile so se tudi vesti, da se bodo demokrati sedaj revanžirali radikalom in odklonili sodelovanje v njihovi koalicijski vladi. Vladinovi so znov operirali z grožnjami o razpisu volitev.

Glede na izredno dolgotrajno avdijenco skupščinskega predsednika dr. Perića, ki je bil v dvoru od 11. do 3. popoldne, pa so se začele širiti popoldne vesti, da je njemu poverjen mandat za sestavo vlade. Te vesti je pa dr. Perić takoj demantiral ter izjavil, da mu je poverjena naloga, da kot predsednik Narodne skupščine še enkrat sondira teren za koncentracijo. Tekom popoldneva se je dr. Perić sestal z g. Vukičevićem in z njim tudi po svoji večerni avdijenci dolgo konferiral.

Zadnji napori g. Vukičevića

Pozno v noči se je zvedelo, da ima g. dr. Perić predvsem nalogo, da prepriča Vukičevića, da samo on ovira sestavo koncentracijsko vladu ter da ga skuša pregovoriti k prostovoljnemu umiku. Verjetnost teh vesti se je še bolj utrdila, ko se je zvedelo za polnočno skrivnostno avdijenco g. Vukičevića. G. Vukičević je po 11. uri ponoči odšel peš v dvor in prošil klub pozni uri za avdijenco, ki je trajala skoraj celo uro. Prav tako skrivaje nato odšel z dvora domov. V političnih krogih se splošno sodi, da je g. Vukičević skušal še v zadnjem hipu rešiti situacijo v svoj prilog. Ali se mu je to posrečilo, bo pokazal šele nadaljni razvoj dogodkov. Pričakuje pa se, da bo tekom današnjega dne poverjen mandat za sestavo koncentracijske vlade predsedniku Narodne skupščine g. dr. Periću, ki sta ga i. g. Radić, i. g. Davidović označila kot edino osebnost radikalne stranke, do katere imajo vse skupine zaupanje.

Iz ožje okolice g. Vukičevića so se že večer pričele intrige proti dr. Periću. Vukičevićevci so povdarjali, da lahko samo Vukičević sestavi vladu kot predstavnik radikalne stranke in da tudi nj nikakega razloga, da bi se g. Vukičevića na ta način eliminiralo od nadaljnega vodstva državnih poslov. Na vse mogoče načine si prizadevajo, da bi tudi v radikalnem klubu ustvarili razpoloženje proti dr. Periću in tako preprečili uspeh njegove akcije.

Skrivnostna polnočna avdijenca

Beograd, 11. februarja. Ponočna avdijenca g. Vukičevića je vzbudila danes v političnih krogih živahne komentarije. Kakor kaže razvoj dogodkov, je g. Vukičević videl, da ne more več kljubovati jasno izraženi volji večine Narodne skupščine ter preprečiti koncentracije, ker se je izkazalo, da je vsaka druga kombinacija nemogoča. Danes jutraj je bil objavljen o njegovi polnočni avdijenci službeni komunik, ki naglašja, da je g. Vukičević stavil vladarju predlog, naj poveri mandat za sestavo vlade predsedniku Narodne skupščine dr. Periću. Splošno pa se

sodi, da je g. Vukičević storil to šele potem, ko je spoznal, da so vse nade in vsa prizadevanja, da obdrži vodstvo situacije on, brezuspešna. Dejstvo, da je g. Vukičević sam predlagal dr. Perića, se splošno tolmači kot njegova popolna kapitulacija.

Mandat poverjen Periću

G. Vukičević je prišel danes že na vse zgodaj v vladno predsedstvo, kjer se je nato dolgo posvetoval z dr. Korošcem in drugimi najožjimi prijatelji. Gr. dr. Perić je jutraj najprej nosetil g. Vukičevića in nato ob 9. odšel na dvor. Njegova avdijenca je trajala zvečer do 10. ure. Ko je ob 10. odhajal z dvora, so ga takoj obkolili novinarji, ki jim je pred odhodom v avdijenco odklonil vsaka pojasnila.

— Ali ste dobili mandat?
— Da, dobil sem mandat za sestavo koncentracijske vlade in to po navetu predsednika radikalnega kluba g. Vukičevića.

Perićevi sestanki z Radićem in Davidovićem

Na vprašanje, ali upa na uspeh svoje misije, je g. dr. Perić odklonil odgovor. Z dvora je odšel najprej v vladno predsedstvo, kjer se je takoj sestal z Vukičevićem, dr. Korošcem, ki je zadnje dni neprestano v najožji okolici g. Vukičevića je nato odšel. Njun sestanek je trajal le četrt ure, na kar se je dr. Perić napotil v Narodno skupščino in najprej posetil g. Radića kot predstavnika najmočnejše parlamentarne skupine, to je Kmečko - demokratske koalicije. Njun razgovor je trajal do 11., na kar se je dr. Perić takoj nato sestal v predsedstvu Narodne skupščine z g. Ljubo Davidovićem.

KDK gre v vladu le kot celota

Stepan Radić o Perićevi misiji in današnji dopoldanski situaciji. — Neodločnost pašičevcev

Beograd, 11. februarja. G. Stepan Radić je po svojem sestanku z dr. Perićem sprejel novinarje ter jim med drugim izjavil:

Na ponudbo dr. Perića sem mu izjavil, da principijelno pristane na vstop v njegovo vladu. Mislim, da je naš pristane za uspešno izvršitev naloge, ki jo je prevzel dr. Perić s sprejetjem mandata za sestavo koncentracijske vlade, velikega pomena. Koncentracija, ki bi jo bil sestavil g. Davidović, bi bila po mojem mnenju sicer mnogo boljša in sijajnejša, toda izkazalo se je, da je dr. Korošec vezan z Vukičevićem. dr. Spaho pa vse preveč neodločen. Nemci so mrtvi od strahu, pašičevci pa obupani. Prej so napovedovali juriš na Vukičevića in nam zatrjevali, da bodo, če treba, razcepili radikalni klub, ter so nam direktno in indirektno neprestano pošiljali poročila, da so odločeni, da uvedejo samostojno akcijo in se pridružijo demokraciji. Vedno so govorili, da Velja pri njih nima nikake zaslombe in da v nobenem slučaju ne gredo več z njim. Mi smo to verjeli, ker smo smatrali za njihovo pravico, da se orijentirajo po svoji volji.

»Najbolj se je blamiral dr. Korošec, ki je moral sedaj odkrito priznati, da SLS ni več sedaj odkrito priznati, da Korošec ni več dr. Korošec, marveč da sploh ni nič drugega kakor en sam glas za Veljo Vukičevića. Blejski pakt oba še danes skrivata, tako da javnost ne ve za njegovo vsebino. To je nekak tajni divji zakon, kakršne imajo popi sploh radi.«

»Če bi bil dr. Spaho navzoč v Beogradu, mislim, da bi se bil brez odla-

Stališče demokratov

Razgovor med Ljubo Davidovićem in dr. Perićem je trajal do tri četrt na 12. Odhajajoč iz predsedstva Narodne skupščine je g. Davidović na vprašanje novinarjev izjavil, da mu je dr. Perić ponudil vstop v vladu. »Jaz sem mu odgovoril, da principijelno pristane na njegovo ponudbo. Nato sva govorila še o vseh ostalih zadevah, ki zanimajo oba. O pogojih, ki sem jih stavil, vam ne morem povedati ničesar več. To vam bo povedal mandatarn krone, ker sva se tako dogovorila.«

G. Davidović je nato takoj odšel v demokratski klub, kjer se je vršila seja demokratskega kluba, na kateri je podrobno poročal o svojem razgovoru. V svojem poročilu je naglasil, da je med drugim zahteval, naj se portfelji razdele po razmerju parlamentarne moči.

Muslimani pristajajo

Dr. Perić se je takoj nato sestal s predsednikom muslimanskega kluba dr. Hrasnicom. Njun sestanek je bil zelo kratek in je trajal jedva 10 minut. Po sestanku je izjavil dr. Hrasnica vaše mu dopisniku, da je v načelu pristal na sodelovanje muslimanov v vladi dr. Perića, da pa je zahteval kot glavni pogoj, da se v Bosni ohrani pomirljivi režim.

S tem so bila dopoldanska pogajanja dr. Perića končana. Novinarjem je dr. Perić na njihova vprašanja izjavil, da bo danes zvečer, ko bo zaključil svoje konsultacije izdal komunik, ki bo vseboval vse podrobnosti.

»Ali se boste sestali tudi z g. Pribečevićem?«

»Ne, ker se pogaja g. Radić kot predsednik Kmečko - demokratske koalicije obenem tudi za g. Pribečevića.«

Pogoji Kmečkodemokratske koalicije za vstop v vladu

Koalicija zahteva pet važnih ministrstev, zlasti finančno. — Demokrati zahtevajo notranje in zunanje ministrstvo. — Najhujše ovirajo Perića radikali sami.

Beograd, 11. februarja. Kakor izve vaš poročevalec, je stavila združena demokracija g. Periću precej težke pogoje, ki bodo zlasti pri radikalih naleteli na najhujši odpor. G. Radić je v razgovoru z dr. Perićem načelno pristal na vstop v njegovo koncentracijsko vladu ter pri tem izrečno naglasil, da se pogaja v imenu Kmečko-demokratske koalicije kot celote. KDK zahteva pet portfeljev, in sicer: finance, poljedelstvo, agrarno reformo, pravdo, rudne in šume. Kandidate za te portfelje bo določil poslanski klub KDK. Glavni pogoji pa so:

1. KDK gre v vladu samo kot ena celota.

2.) KDK zahteva finančno ministrstvo

3.) Novi predsednik Narodne skupščine mora biti iz vrst združene demokracije.

G. Davidović pa je v imenu demokratske stranke predvsem zahteval, da se portfelji razdele po razmerju moči v parlamentu in ne po skupinah, ki bodo zastopane v vladi. Brezpogojno zahteva, da obdrži dr. Marinković portfelj zunanjega ministrstva. Nadalje zahtevajo demokratski ministrstvo notranjih zadev in prometno ministrstvo. Če pa bi ta portfelja dobila katerakoli

druga skupina, zahtevajo v obeh državne podtajnika.

Dr. Perić je nato izjavil, da imajo tudi radikali ogromen apetit in da ne ve, kako bo zadostil vsem tem zahtevam. Sploh se zdi, da bo naletel g. Perić na največje težkoče baš v radikalnem klubu, ker je napel g. Vukičević vse sile, da onemogoči njegovo misijo. Doznava se, da je g. Vukičević klical danes k sebi razne radikalne prvake ter jim dokazoval, da je akcija dr. Perića že propadla in da je njemu mandat za sestavo prejšnje koalicijske vlade ali pa volilni mandat že zasiguran.

Vsi parlamentarni klubi so sklicali za 18. svoje seje, na katerih bodo sklepali o nadaljnjih korakih.

Radikalni klub je imel dopoldne sejo, na kateri je g. Vukičević po žalni seji za pok. Ljubo Jovanovića poročal, da je dobil dr. Perić mandat za sestavo koncentracijske vlade kot član radikalnega kluba. Izrazil je upanje, da ba radikalni klub dr. Perića podpiral. Doznava pa se, da radikali najbolj nasprotujejo zahtevi KDK, da mora dobiti predsednika Narodne skupščine združena demokracija, pod nobenim pogojem tudi nočejo pristati na to, da bi radikali izgubili finance in notranje ministrstvo.

Iz ljubljanske kronike

Zopet samomor. — Usoda ljubljanskih golobov.

Uradnik gradbene direkcije g. Hinko Stepančić se je pred polnočjo skozi Lattermannov dvorec vračal domov v mesto. Ko je prišel v bližino Jakopičevega paviljona, je zagledal na travniku pred paviljonom neko osebo, ki se je zvijala v silovitih krčih. Pristopil je bližje ter neznanca pregledal. Kraj njega je našel četritrlistko steklenico. Takoj mu je bilo jasno, da gre zopet za samomor. Pohitel je na glavno stražnico ter obvestil višjega stražnika Ivana Geca. S stražnice so takoj telefonirali po rešilni avto. Višji stražnik pa je nato odšel k Jakopičevemu paviljonu, da ugotovi dejanski stan. Na trati je stražnik neznanca potpal in zapazil, da močno bljuje neko smrdljivo tekočino in da se zvija vsled krčev v želodcu. Bil je že v nezavesti, toda dihal je še močno. Vprašal ga je: Kdo ste? Odgovora ni dobil. Ko ga je natančneje pregledal, je našel pri njem prazno denarnico, nekaj listov in odhodnico, glasečo se na Fran Pečan, rojen 1. 1905 na Glinah, sedaj stanujoč v Zgornji Šiški št. 100. Policijsko poročilo pravi, da je v steklenici ostalo še nekaj tekočine, ki so jo po duhu in barvi spoznali za lizol.

Z rešilnim avtom so samomorilnega kandidata hitro prepeljali v javno bolnico, kjer so mu takoj nudili zdravniško pomoč. Kako silne bolečine je moral Pečan trpeti, kaže dejstvo, da se je, ko mu je zdravnik izpiral želodec, krčevito zviljal in sta ga morala poleg sestre držati še dva strežaja reševalne postaje. Danes je Pečan že izven vsake nevarnosti in pravi ironično:

— Nisem pil lizol. Napil sem se iz obupa »ta zelenega«.

Na policijo je bil pozvan divji lovec na ljubljanske golobe, Jaka N. Pozvali so ga, da izpove, zakaj je lovil golobe na Vodnikovem trgu. Jaka je prebrisan divji lovec. Na nit naveže koruzo in jo vrže golobčku. Golobček hlastne po koruzi, a Jaka ga nato z nitjo potegne k sebi in marš pod sukno. Ujel je tako prilično 20 golobov. Ko so mu na policiji dejali, da je to tatvina, se je Jaka prav po pravdarstvo odrezal:

— Tatvina? Kako to? Golobe na Vodnikovem trgu nimajo gospodarja, a stvar brez gospodarja si lahko vsak prisvoji.

Na policiji pa niso bili tega pravnega naziranja in Jaka se bo moral pač pred sodnikom zagovarjati radi tatvine.

Zanimiva je usoda ljubljanskih golobov. Svoječasno, tako okoli 1. 1899, je bilo mnogo golobov v sredi mesta. Na magistrat so prihajale pritožbe, da so postali golobe prava nadleža in da kvarijo celo strehe. Magistrat je nato odredil, da se imajo golobe postreliti. To nalogo je dobil takratni sluga in mestni ječar Šterk. Vsak dan jih je lovil in streljal Celso v magistratnih zaporih so jetniki dobivali golobov pečenko. Takrat sta tudi dve ljubljanski barabci začeli streljati golobe. A kmalu so ju pred sodiščem počuli, da nimata za to pravice, ker edino ječar mestnega magistrata je dobil to pooblastilo. Pozneje so res golobe skoro izginili, a zadnja leta so se precej zaplodili. Največ jih je okoli stolnice, frančiškanske cerkve, na Vodnikovem trgu in pred magistratom.

Pogreb Ljube Jovanovića

— Beograd, 11. februarja. Radikalni poslanski klub je imel danes žalno sejo za pokojnim radikalnim prvakom Ljubo Jovanovića. G. Vukičević se je spominjal pokojnika v daljšem govoru kot enega onih mož, ki se je stekel velike zasluge za stranko, narod in državo. Sklenjeno je bilo, da se radikalni klub korporativno udeleži pogreba, ki se bo vršil danes popoldne ob 2. na državne stroške. V imenu kluba bo govoril posl. Dimitrije Popović, posl. Miloje Kostić pa se bo poslovil od pokojnika v imenu njegovih nekdanjih dijakov. V imenu vlade bosta govorila ministra dr. Kumanudi in Obradović.

Italija za sporazum s Francijo

— Pariz, 11. febr. Kakor se doznava, se bosta istočasno, ko se bo vršil sestanek med Mussolinijem in Briandom, sestala v nekem severnoitalijanskem mestu tudi italijanski kralj Emanuel in predsednik francoske republike Domergue. V francoskih uradnih krogih pričakujejo, da bodo pogajanja za rešitev obstoječih sporov med Francijo in Italijo kakor tudi akcija za sklenitev zvezne pogodbe ugodno končana. Francoski poslanik v Rimu je pooblaščen, da stavi Italiji predloge glede revizije mej v Tunisu kakor tudi strožjega nadzorstva v Franciji bivajočih italijanskih emigrantov.

STRAHOVIT VIHAR V AVSTRALIJI

— London, 11. februarja. Glasom poročil iz Sidneya je razzajal včeraj strašovit vihar, ki je povzročil ogromno škodo. Porušenihi je bilo mnogo hiš, pri čemur je bilo 22 oseb ubitih, več sto pa ranjenih.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.90 — 22.96 (22.93), Berlin 13.87 — 13.60 (13.585), Bruselj 0 — 7.928, Budimpešta 0 — 9.9508, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), London 277.03 — 277.83 (277.43), Newyork 56.8 — 57 (56.9), Pariz 122.77 — 224.77 (223.77), Praga 168.4 — 169.2 (168.8), Trst 300.25 — 302.25 (301.25).

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebsko borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 8.0025 — 8.0325, Berlin 13.57 — 13.60, Budimpešta 9.9358 — 9.9658, Milan 300.25 — 302.25, London 277.03 — 277.83, Newyork 56.8 — 57, Praga 168.4 — 169.2, Curih 1093.5 — 1096.5.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.135, Dunaj 73.12, Berlin 124, Milan 27.52, London 25.24, Newyork 519.50, Pariz 20.42.

Naše prihranke hočejo spraviti v Beograd

Vsi depoziti Slovenije naj se prenese v Državno hipotekarno banko. — Iz Slovenije bi šlo nad 60 milijonov Din. — To bi bil hud udarec za naše denarne zavode

Zadnji čas so se v javnosti razširile vznemirljive vesti, da bodo morali po odredbi glavne kontrole romati vsi depoziti, naloženi pri raznih naših pupilarnih varnih denarnih zavodih, v Beograd, kjer je baje ustanovljen glavni depozit. Kakor računajo, bi šlo samo iz ljubljanske oblasti na ta način v Beograd nad 60 milijonov Din.

Skušali smo pri merodajnih faktorjih in oblasteh, ki odločajo o depozitih, dobiti točno pojasnila, ki naj bi pomirila javnost in pokazala dejanski položaj. Res je, da je pred mesecem podružnica Državne hipotekarne banke v Ljubljani razposlala v smislu odredbe glavne kontrole okrožnico na vsa sodišča v Sloveniji s pozivom, da se morajo depoziti prenesti na omenjeno banko najkasneje meseca februarja. Okrožnica se pri tem sklicuje na neka določila zakona o ureditvi uprave fondov oziroma o Državni hipotekarni banki, po mnenju pravnikov pa napačno tolmači dotični člen zakona.

Pred vsem je treba razlikovati med pupilarnimi (sirotinskimi) in ostalimi depoziti. V čl. 40. omenjenega zakona je določeno med drugim, da se pupilarni denar, ako to korist zavarovanja zahteva, naloži lahko tudi pri drugih zavodih in ne samo v Državni hipotekarni banki, toda le do višine 20.000 Din, kar je preko tega zneska pa v Državni hipotekarni banki. Z ozirom na gornjo okrožnico in vpoštevanje naše posebne razmere, je višje deželno sodišče odredilo, da so sodišča v zadevi pupilarnih denarjev popolnoma prosta in da sodniki po lastni prevladnosti in na podlagi predlogov varuhov določajo, kam se imajo naložiti tudi zneski nad 20.000 Din.

Drugega je stvar z ostalimi depoziti, tako z zapuščinskimi, izvršilnimi, konkurznimi, skrbstvenimi in spornimi skladi. Te sklade so doslej vodili davčni kot depoziti uradi. Praksa je bila ta, da so stranke naložile denar na hranilnico knjižico katerega varnega zavoda in knjižico nato deponirale pri davčnem uradu. V smislu navedbe delegacije finančnega ministrstva pa davčni uradi sedaj prenehajo delovati kot depozitni uradi. Odslej naprej se morajo vsi taki skladi naložiti izključno le v Državni hipotekarni banki.

Kakšna pa bo usoda depozitov, ki so bili doslej vloženi? Tu gre za važno vprašanje, kajti težki milijoni bodo morali romati zopet v omenjeno banko iz naših denarnih zavodov. Ti zavodi bi bili močno prizadeti, ako bi se morali

vsi depoziti takoj, kakor to zahteva glavna kontrola, po napačnem tolmačenju zakona, prenesti v Hipotekarno banko oziroma v njeno centralo v Beograd. Baje zahtevajo, da bi se morali ti depoziti prenesti že do 10. t. m.

Nečuvno je, kako tolmači in deloma prezira glavna kontrola zakon o upravi fondov. Glede prenosa depozitov iz drugih denarnih zavodov v Državno hipotekarno banko določa zakon v čl. 177 (ž), da se imajo od 1. aprila 1927. dalje vsi bodoči depoziti naložiti pri omenjenem zavodu, glede depozitov, ki so nastali pred 1. aprilom 1927, pa določa, da se imajo prenesti do 1. aprila 1932. Glavna kontrola se je postavila na povsem drugačno in protizakonito stališče. Ona zahteva v omenjeni okoliščini na sodišča, izdani potom Državne hipotekarne banke, da se imajo takoj vsi depoziti izročiti Državni hipotekarni banki od 30. marca 1922, ko je zakon o ureditvi uprave fondov po sprejemu v Narodni skupščini stopil v veljavo.

Povsem jasno, da pomenja to hud udarec za naše denarne zavode, pred vsem za regulativne hranilnice, ki so v veliki meri služili in korist javnim ustanovam. To velja zlasti za Slovenijo, kjer imamo vse polno zavodov s pupilarno varnostjo. V Ljubljani n. pr. Mestno hranilnico ljubljansko, Kranjsko hranilnico in Hranilnico kmečkih občin.

Značilno je, da glasila sedanjih vladincev popolnoma molče o tem novem atentatu na naše narodno gospodarstvo. Mogoče so se zblala svojih volitev, ali pa v svoji kratkovidnosti ne vidijo, kaj bi posledice teh ukrepov. — Vpoštevati moramo pred vsem to, da so sodišča naložila depozitarji denar pri zanesljivih domačih zavodih, ki so ga v svojo obrestovanj izposodili pred vsem malim posestnikom in obrtnikom. Ako bodo morali sedaj naši domači denarni zavodi v tako kratkem času odstopiti za denar Državni hipotekarni banki, potem lahko pride do velikih perturbacij na denarnem trgu in v našem gospodarstvu.

Tehnično je tudi nemogoče, da bi se ta stvar izvedla po željah Državne hipotekarne banke brez kvarnih posledic. Ako bodo sodišča terjala denar od denarnih zavodov, ti pa od prezdolženih posestnikov in obrtnikov, je jasno, da bo moralo priti do novih ekscuz in prodaje naših malih posesti, oziroma do ropada našega malega človeka sploh.

Strahovalec Gorenjske pred poroto

Janez Ankerst, tat, ki je streljal na orožnike, na zatožni klopi. — Njegova žrtev, orožnik Seranjnik, je podlegel rani in umrl. —

Ljubljana, 11. februarja 1928. Danes se je sagovarjal pred porotniki Janez Ankerst, rojen 9. maja 1899 v Brezjah in tja pristopen, samski že kaznovani delavec. Obtožnica slika Ankersta kot pravega zločinca, ki je predvsem nevaren tudi lastnim, a poleg tega tudi jako nasilen, drzen in delomirzen človek, ki se preživlja samo s tatvinami ter kljub svoji mladosti in svojem poklicu — izkušen je namreč za elektromonterja — neče delati. Obdolženec je vedno oborožen s samokresom ter strelja na svoje zasledovalce, zato je obče nevaren zločinec.

Od 1. julija do konca septembra 1919 je bil Ankerst uslužben pri špedijski tvrdki Rajko Ranzinger v Ljubljani kot delavec. Ta kratke čas je bil izvršil pri svojem delodajalcu velike tatvine. Velel teh tatvin je bil obdolženec od deželne kot porotnega sodišča v Ljubljani 8. junija 1920 obsojen na 5 let težke ječe, nato pa oddan v kaznilnico v Maribor. Se predno je obdolženec to kazen prejel, je dne 17. junija 1922 od delavskega oddelka pri veleposredniku Rosmanitu in Radmanu pri Mariboru pobegnil. Začetkom avgusta se je pojavil v Ljubljani in izvršil petkrat višnje v skladišče Rajko Ranzingerja. Odnesele je 25 gumijevih plaščev, last Ignacija Voka in 25 zračnih cevi in sicer v času od 2. do 5. avgusta 1922, dočim je ukradel Jaxovo kolo okoli 20. septembra 1919, ko je bil še pri Ranzingerju v službi. V skladišču je prišel samo tedaj, ko je delo počivalo. Ker je bilo skladišče vedno zaklenjeno, je moral odpreti z vitrom ali pa ponarejenimi ključi, saj je vrata po izvršeni tatvini vedno zopet zaklenil. Ranzingerjeve prostore je obdolženec dobro poznal, ker je tam služil in je mogoče, da si je že tedaj preskrbel potrebne ključe ali vitrihe.

V noči od 7. avgusta na 8. avgusta 1922 je odnesel najmanj 18 m lodna za žensko obleko, a 25. julija celo bato, 6 kosov lodna, 11. septembra 1922 zopet več ženskega blaga, a 22. avgusta 1922 usnje. Vsega skupaj je bilo ukradenega baje za 45.898 Din pri tvrdki Ranzinger. Blago je bilo mest tvrdki Jax, Vok, Serban in M. de Brouse.

Glasom podatkov preiskave je obdolženec velike množice blaga znoel k Mariji Hirbar v Sotesko, rekoč, da tihotapi blago iz Nemške Avstrije in Italije in ji naročil, da je ista za njega proti nagradi razprodala to blago. Tudi Terzijo Semkar v Stobu je obdolženec večkrat obiskal in je pustil pri njej več blaga. Pri Alojziju Novaku v Domžalah je dne 18. septembra 1922 naročil kompletno rjavo obleko in jahalne hlače in je blago — kos stivega češkega blaga in klot — prinesel s seboj. Prišel je po obleko, plačal 413 Din in se izdal za Kleindiensta, elektrifikarja iz Doba. Pod tem imenom se je klatil tudi po Koroskem v Nemški Avstriji. Dne 13. novembra je ukradel pri Janezu Mediji v Zirovnici 1 dvokolesno s sesalico, kleščami in svetilnico v skupni vrednosti 817 Din. Poleg tega ima na vesti še več drugih tatvin in vlovov.

Dne 20. septembra 1922 se je obdolženec pojavil s kolesom skozi vas Sv. Jakob, kjer so ga orožniki opazili in zasledovali v smeri proti vasi Soteska. Obdolženec pa je, ko je zagledal

orožnika, zavil na stransko poljsko pot, pustil kolo in nahrbtnik poln blaga in eno kožo rjavega usnja na lico mesta ter zbežal v gozd pri Savli. V nahrbtniku se je našlo blago, ukradeno Serbanu, potom znanke kolesa pa je orožništvo ugotovilo pri tvrdki Jax, da je lastnik istega obdolženec in je sedaj šele zasledovanje za tatom došlo pravo smer, ker je bil obdolženec razkrinkan. Orožništvo je zaplenilo zgoraj navedenim in drugim kupovalcem 104,25 m blaga, katero izvira iz Ranzingerjevega skladišča. Nato je orožništvo napravilo hitro preiskavo na obdolženčevem domu in so našli mnogo v Ranzingerjevem skladišču ukradenega blaga.

Glasom izpovedi osumljenih staršev, bratov in sester obdolženca je obdolženec leta 1922 trikrat prinesel v nahrbtniku domov ukradenega blaga in ga skril na podstrešju. Rekel je, da mu je 5-letna kazen potom amnestije bila odpustila in da se bavi s tihotapstvom blaga iz Koroske ter da s njim verzi.

14. septembra 1922 se je obdolženec pojavil v Vel. Mengšu in ponujal trgovcu Antonu Omerzi usnje v nakup ter je dne 16. septembra 1922 res prišel s kolesom in nahrbtnikom, v katerem je imel 14 kg težko in eno 3 kg težko rjavo usnjeno kravjo kožo, katere pa Omerzi ni hotel kupiti, ker mu je obdolženec bil sumljiv.

14. septembra 1922 je obdolženec bil v gostini pri Kraju v Mengšu in prodal čevlarskemu pomočniku Alojziju Virantu tri vrste moškega črnega in pisane blaga in usnje, katero pa ni imel seboj. Virant ni hotel od obdolženca blaga kupiti, ker se mu je zdelo sumljivega izvora. Isti dan je obdolženec obiskal še Ano in Marijo Jenko v Topolnah in lina ponujal različno moško in žensko blago ter eno volneno žensko jopico — slednjo je kupila Marija Jenko. Obema je ponujal tudi usnje, ki ga pa ni imel seboj.

Da je obdolženec bil strasten kolesarski tat je dokazala druga hitra preiskava na obdolženčevem domu dne 15. novembra 1922, ob kateri prišli so orožniki zaplenili med drugim 3 celi in 2 polomljeni dvokolesni svetilki, 27 komadov od raznih razdrhtih koles, 5 dvokolesnih stolov s tremi bilancami, 3 kolesa, 5 gumijevih plaščev in 2 gumijevе zračne cevi za kolo ter lovsko puško dvocevko in vojaško puško karabinjo.

B. Janez Ankerst je tudi obsojen, da je v namenu težko telesno poškodovati službojočo orožnika Romana Maligola, Alojzija Duha in Ivana Seranjnika prilikom njezovega zasledovanja na iste s samokresom streljal, torej ob priliki službenega posla javne uslužbenca, ki so poklicani, da izvrše zakonite odredbe varnostnih oblastev, dejansko napadel in sicer:

1.) dne 16. septembra 1922 v Mengšu na orožniškega narednika Romana Maligola in ga zadel v glavo tako, da je krogla prodrla medije tihnika in običala na levi strani zatilja pod kožo, ter mu prizadel poleg krvne podplube okoli levega očesa, tedaj težke telesne poškodbe z vidnimi znaki in nasledki;

2.) dne 14. novembra 1922 v Posavcih: a) na orožniškega podnarednika Ivana Seranjnika in ga zadel nad prsnim koncem leve ključnice v vrat, ter mu prizadel vsled nastopivše

nezvesti, ki je bila posledica krvavitve rane v notranjosti telesa, samo na sobi težko telesno poškodbo, ki je onemogočila polhodovno samostojno 30 dni izvrševati svoj poklic;

b) na orožnika Alojzija Duha in ga zadel v gumb ovratnika, kjer je krogla običala — se tedaj lotil dejanja, ki k pravemu doprinesevanju hudodelstva težke telesne poškodbe vodi in je poškodba zgolj vsled naključja — ker je krogla zadel v gumb in tam običala — izostala.

C. Končno ga obtožnica dotika, da je v drugi polovici leta 1922 posedoval in nosil brez oblastnega dovoljenja strelno orožje — samokres in vojaško puško.

S tem je zakrivil hudodelstvo tatvine, hudodelstvo težke telesne poškodbe ter preprečitev zoper javni red in prestopok po členu 1 in 4 zakona o posesti in nošenju orožja in čl. 1 pravilnika k temu zakonu.

Razpravi predseduje svetnik dež. sodišča dr. Gradnik, vtičata svet. Avsec in svetnik dr. Sejovic, za državno pravdnštvo je navzoč namestnik dr. Fellahar, obdolženca zagovarja dr. Gruđen.

Obdolženca je vprašal predsednik o njegovih predkaznih, ki so bile dokaj pogoste, zadnje bivališče obtoženca je bila kaznilnica v Gradcu. Obdolženec je precej velik mož, dokaj močnih ramen, svetlih, pokonci stoječih las in bledega, nezdravega obraza.

Za obdolženecem sta sedela kar 2 jetniška paznika in pazila nanj. Fant ne izgleda tako nevaren kot je v resnici. Porotniki ogledujejo Janeza z zanimanjem. Med publiki je mnogo orožnikov, ki so prišli poslušati razpravo zoper človeka, ki je bil povzročitelj smrti njihovega tovariša.

ZAGOVOR

— Ali se čutite krivega?

— Da —

— Ali priznate vsa dejanja? —

— Vsega ne, tatvine paš —

— Ali priznate, da ste 16. septembra 1922 bili v Velikem Mengšu in ste pri trgovcu Omerzi naleteli na orožnika Romana Maligola, ki vas je povabil s seboj? Videl je, da predajate pri Ranzingerju ukradene kože. Sli ste z njim, pred orožniki postajo ste potegnili samokres in orožnika ustrelili v glavo in pobegnili? In 14. novembra 1922? Orožniška patrulja je zvedela, da hodite ponoči k strici Francetu. Pasa je na vas. Prišli ste s kolesom. Orožniki so vas pozvali, da obstanete. Umo ste potegnili samokres in ustrelili neposredno na orožnika Janeza Seranjnika in na Alojzija Duha, ki je imel seboj, ker je krogla zadel gumb ovratnika in običala v vratniku, dočim je ostal projektel v levem pljučnem vrhu orožnika Ivana Seranjnika, ki je vsled tega jel hirati, šel v pokoj in je 13. decembra 1926. umrl.

— Tega nisem kriv.

— Pojdimo po vrtil Pobežni ste junija 1922 iz Radvanja.

— Da.

Potem je obdolženec navajal, da on pravzaprav ni krade, da se je seznanil v mariborski kaznilnici z nekim Horbčkom in sta se domenila, da pobegneta in se potem sestaneta v Domžalah, da bo slednji prinesel tja blago, ki ga bo obtoženec prodal. Res je on — Ankerst, pobegnil, šel v Avstrijo in se vrnil čez par mesecev v Domžale, kjer se je res seznanil s Horbčkom, ki mu je dal 3 nahrbtnike blaga, da ga je obdolženec prodal, nečaj ga je ostalo, nesel ga je domov.

Potem je opisoval obdolženec, kako se je 14. septembra v Velikem Mengšu, ko ga je odpeljal orožnik iz Omerzevo trgovine, prestrašil, strah ga je od leta 1919, češ da so ga tedaj orožniki pretepli. Najprej je hotel skočiti na kolo in uiti, pa je videl, da ne bo šlo. Sklenil sem orožnika samo prestrašiti s strelom, ne pa zadeti ga. Pred postajo je prijel bicikelj z desnico, a z levico je potegnil revolver in mislil ustreliti mimo orožnika, pa se je petelin prepozno sprožil, orožnik Maligol je prišel na strel in zadel ga je krogla.

— Ali mislite, da bi orožnik kar pobegnil, ne verjamem.

— Da, nisem ga hotel ustreliti, saj ni moj sovražnik. Ko sem opazil, da je padel, sem se prestrašil in zbežal.

— Zakaj ste bili oboroženi?

— Oborožen molči.

— Vedno ste bili oboroženi?

— O, ne, enkrat so me zmagal Celovca napadli, zato sem kupil revolver.

— Potem ste se srečali z orožniki?

— Da, 20. septembra 1922. Tedaj sem odrgel blago pustil kolo in zbežal, ker so šli za menoj. Orožnike zelo spoštujem.

Publika se smeje.

Razprava je bila prekinjena ob 12.30 in se nadaljuje ob 14.

Ljubljanski javnosti in prizadetim

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani je pričelo že meseca novembra 1927 akcijo, da se odpovedi stanovanj po 1. novembra 1927 do 1. maja 1928 omeje na najnižje število, torej že davno prej, predno je storil ljubljanski občinski svet svoj sklep z dne 9. t. m., da se podaljša stanovanjski zakon. S podaljšanjem stanovanjskega varstva se ne bo rešilo stanovanjsko vprašanje, na drugi strani pa je stanovanjski zakon v največjo škodo vsemu trgovstvu, industriji in obrti, torej tudi delavstvu, radi česar so se vse trgovske zbornice, zlasti tudi ljubljanska, kakor tudi druge gospodarske korporacije izrekle za takojšnjo odpravo vsake stanovanjske zaštite. S splošnega gospodarskega stališča ne more stanovanjskega zakona nihče zagovarjati, torej tudi ne občinski svet ljubljanski. Vzroki res prevelikega števila odpovedi za 1. maj t. l. le do danes niso znani. Res je, da sedanji stanovanjski zakon sam direktno favorizira odpovedi, češ da bi se najemniki s hišnimi lastniki pobotali za najemnine ali pa da bi medsebojno menjavali stanovanja po svoji resnični potrebi, valed česar določa v slučaju odpovedi višjo najemnino. Na drugi strani pa najemniki ne morejo videti, da se stanovanjsko varstvo odpravi in so dostikrat odklanjali vsak sporazum s hišnimi gospodarji.

Prvo društvo hišnih posestnikov kljub temu oboja vsako nepotrebno odpoved stanovanja kakor tudi vsako neupravičeno svikanje najemnin glede katerih je društvo vedno dajalo navodilo, da se kot smerica vzame le 10kratna predvojna najemnina v dinarjih. Društvo bo preiskalo vse sluhaže odpovedi in vsako prekomerno zvišanje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da se tudi previško zvišanje najemnin uredi po našem navodilu. Apelliramo na vse posestnike, ki bodo vabljani na potrebnih sporazum, da se temu vabilu točno odzovejo, ne samo v njih lastnem interesu, nego v interesu vseh hišnih lastnikov, da se na ta načinje najemnin in je uvedlo akcijo, da se doseže med hišnimi posestniki in najemniki sporazum v tem smislu, da se bodo delodajalci omejili na najnujnejše sluhaže in da

Za kulisami borbe med trudom in kapitalom

ali komunizem in kapitalizem v odločilnem spopadu
bi lahko nazvali naš NOVI ROMAN

„Boljševiški vohun“

ki prične izhajati v «Slovenskem Narodu» že v ponedeljek. Ves svet je preprežen z mrežo boljševiških vohunov, v vseh kapitalističnih državah ima mednarodni komunistični štab v Moskvi svoje agente, ki razpolagajo z ogromnimi denarnimi sredstvi in izbornim vohunskim aparatom, da lahko propagirajo idejo komunizma in pripravljajo pot svetovni socialni revoluciji. Najspretnejše in najsposobnejše vohune pošiljajo iz Moskve v one države, kjer je kapitalizem najbolj organiziran. Glavni sovražnik komunizma je najbolj kapitalistična Amerika, kamor so namenili boljševiki najtežje topove svoje propagande in agitacije proti buržoaznemu družabnemu redu.

Pa tudi sovražniki komunizma ne drže križem rok. Organizirajo protivohunstvo, pazijo na vsakega tujca, ki se jim zdi sumljiv, pošiljajo svoje agente celo v Rusijo in zbirajo informacije, tako da so vedno pripravljeni v kali zatreti komunistične puče. Od kar so prekovali boljševiki svoje meče v komunistične brošure in vohunski aparat, so kapitalisti razkrinkali v svojih državah že nešteto komunističnih zarot in vohunov. Bije se boj na življenje in smrt, nasproti si stojita dva orjaka in vprašanje je, komu pripade končna zmaga.

In v to zahrbtno borbo, v ta dvojni ples pripadnikov dveh svetovnih naziranj nas vodi avtor romana

„Boljševiški vohun“

Petr Soljurg. Dejanje se vrši v naši dobi na ameriških tleh in nam prikazuje vse neverjetne metode, zvijače in presenetljive trike, katerih se poslužujejo boljševiški vohuni v borbi s kapitalisti.

Prepirčani smo, da bomo s tem modernim, izredno zanimivim in napečtim delom našim naročnikom in čitateljem še bolj ustregli, kakor z romanom «Skrivnostni mrlič», ki ga z današnjim dnevom zaključujemo.

Higijenske razmere Ljubljane

Zanimiva statistika mestnega fizikata. — Ljubljanski vodovod, kanalizacija v mestu, javna kopališča. — Stanovanjske prilike, prehrana prebivalstva in drugo.

Mestni fizikat je izdal zanimivo in pregledno poročilo o raznih javnih napravah v Ljubljani, zdravstvenih in sanitarnih priključkih mesta, prehrani prebivalstva, stanovanjskih razmerah kanalizaciji, in dr., iz katerega posnemamo sledeče podrobnosti:

Mestni vodovod se je lani zelo razširil in je bilo položenih 2546 m vodovodnih cev, na Viču 56 m, v Mostah 862 m, na Ježici 9 m in nanovo, se je priključilo v Ljubljani 129 hiš, v Mostah 40, na Viču 3, v Zg. Šiški 2 in na Ježici 1.

Največja poraba vode je bila dne 18. julija 1927 in sicer 14.120 m³, najmanjša pa dne 27. februarja in to 8491 m³; torej na osebo 247 oziroma 148 litrov.

Javna kopališča je v higijenskem oziru načrtoval mestni fizikat. V mestni kopeli v Prečni ulici je bilo leta 1927 oddanih 17.034 pršnih in 9.366 kadnih kopeli. Mestno kopališče na Ljubljani je bilo odprto od 11. julija do 18. septembra ter je imelo v tem času 21.304 obiskovalcev. Kopališče na prostem v Koleziji je bilo lani popravljeno in je imelo dosti obiskovalcev; prav pridno so se Ljubljanci kopali v Savi. Z otvoritvijo modernega kopališča v poslopju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani in kopališča v Sokolskem domu na Taboru je mesto v pogledu higijene znatno napredovalo. Da se mladini tudi v zimskem času omogoči kopanje, je predlagal mestni fizikat, da se na novo uvedejo v posameznih šolah šolske kopeli; za mladino, ki nima v svojih šolah kopeli, naj bi pa mesto poskrbelo na Taboru brezplačne kopeli, ki bi jih posejali otroci teh šol skupno in pod nadzorom učitelstva.

Mestna kanalizacija se je razširila leta 1927 po Korunovi ulici, na Mišičevi cesti, pod Tivolijem, na Coljovi cesti, v Valjavičevi ulici, v Pražakovi ulici, na Kongresnem trgu, v Bohoričevi ulici, na Tržaški cesti, v Murinkovi, Strelški, Kumanovi, Gerbičevi, Karadžičevi, Mencingerjevi in Zvonarski ulici. Skupno je bilo na novo zgrajenih 2265 metrov kanalizacije. Kanalsko omrežje mestne občine ljubljanske je bilo koncem 1927 dolgo 40.171 km. — Radi velikega števila novih hiš v Sp. Šiški, za Bežigradom in ob Dunajski cesti, je nastala potreba, da se v doglednem času izvede tudi kanalizacijski načrt za ta severni del mesta.

Stanovanjske razmere se le polagoma izboljšujejo. V letu 1927 je bila dograjena skupaj 101 stanovanjska hiša, skupno 301 stanovanj, različnega obsega, večinoma pa malih stanovanj. Razne adaptacije v stanovanjske namene so bile izvedene v 25 primerih, z njimi se je pridobilo 15 novih stanovanj; z novimi stavbami in adaptacijami se je pridobilo skupaj 316 novih stanovanj. Poleg tega je bilo lani izvršenih 59 različnih adaptacij v gospodarske, obrtne in trgovske namene in 25 novih gospodarskih poslopj oziroma zgradb in obrtnih namene. Mestna občina je dozdaj velika stanovanjsko hišo s kopališčem, pralnico in drugimi priključki na Ahacjevi cesti in pričela nadaljno stanovanjsko akcijo z gradnjo hiš na Poljanskem nabrežju.

Prehrana prebivalstva je v minulem letu trpela vsled splošne krize in brezposelnosti. Izkaz mestnega dohodarstvenega urada navaja, da se je porabilo živih vseh vrst v dokaj manjši meri kot v normalnih časih. Na živilskem trgu opravlja mestni fizikat redno kontrolo v higijenskem oziru. Otvoritev nove klavnice s hladilnico je lopa higijenska pridobitev za mesto. Tudi leta 1927 se je vršilo po mestnem fizikatu redno nadzorovanje gostlin, kavarn, izkuhov, hotelov in prenočišč, mesnic in pekarn, mlekar ter vseh trgovin z živili. O pregledu sanatorijev, zavetišč in oskrbovališč, lekarn, drogerij in trgovin sstrupi, je predložil mestni fizikat poročila pristojni višji oblasti.

Skrb za zdravje mladine je bila tudi lani v trajnem nadzoru otrok po šolskih zdravnikih, ki so po vrsti obiskovali posamezne razrede; posvetovalnica za šolsko mladino je poslovala v Mestnem domu, kamor so prihajali natančne preiskave potrebni otroci. Bilo jih je tekom leta 272. Tudi oddelke posvetovalnice za umetno solnjenje je imel dosti obiskovalcev (205). Nabava še enega aparata je bila nujno potrebna. Doziranje in število obsevanj je določil zdravnik (skupaj 3690).

Tudi lani je imela mladina sportna igrišča na razpolago, kjer je bila pod stalnim nadzorom. Veliko otrok je odšlo na počitniške kolonije na Gorenjskem in na morje. Nujno potrebna bi bila ustanovitev primernega zavetišča za zapuščenno mladino.

Poslopja mestnih osnovnih šol so moderna, zadoščajo vsem zahtevam šolske higijene, vendar so prepolni sedeži, kar se vrši pouk dopoldne in popoldne le s kratkim presledkom, ki ne zadošča za potrebno snazhenje in zračenje prostorov. Edino šola na Vrtači se nahaja v adaptirani stanovanjski hiši in je potrebna, da dobi moderno šolsko poslopje. Naloga občine je, da zgradi novo šolsko poslopje v razbremenitve tako deških, kakor dekliških šol.

V mestnem zavetišču v Japljevi ulici je bilo 245 mestnih onemoglih in siromašnih oseb, za katere je vsestransko dobro preskrbljeno. Utemeljenih pritožb ni bilo. Potrebni prosilci za sprejem je zmanjšal mestni fizikat v kratkem času poveča.

Mestni uradni zdravniki so sodelovali pri stavbah, obrtnih in parcelacijskih komisijah ter razven spec. zdravstvenih ogledov in komisij imeli živahen promet s strankami med uradnimi urami. Uradnih spisov je mestni fizikat lani rešil 3222. Mestni zdravnik so tudi lani predavali v raznih društvih o raznih vprašanjih in narodnem zdravju. Mestna občina je omogočila mestnemu fizikatu udeležbo in zastopanje mesta na vseslovenskem zdravniškem kongresu v Varšavi.

Novi občinski svet čakajo na polju higijene nujna in važna dela, tako vprašanje regulacije Ljubljane, vprašanje nove mrtvašnice oziroma mrtvašne veže pri Sv. Križu; kanalizacija Šiške in za Bežigradom, temeljita ureditev odvajanja smeti iz mesta, vprašanje dispanzera za bolne na pljuči, ambulatorija za spolno bolne, in ureditev bolniškega oddelka za akutne nalezljive bolezni (v smislu uredbe o zatiranju nalezljivih bolezni ex 4. X. 1927).

Izza kulis naše Talije

Naš urednik je stopil neopaženo za kulise našega teatra in je zvedel nekaj zanimivosti, za katere sicer ne more jamčiti, vendar pa meni, da so resnične, kajti se o njih javno debatira, a po znani prislovcu, da ni dima brez ognja, bo menda tudi to držalo.

Najbolj pereče je vprašanje budžeta in plač, ki tare i g. upravnika i gledališki ansambl. Nema budžeta — ta fatalna krilatica finančnega ministra je stalno na repertoarju, bolj pogosto kakor balnete točke. In so z njo občurno prizadeti vsi, zlasti pa igralci scisti, potem koristi in drugi, kajti jim uprava hočeš nočeš mora prischipniti plače. In baš zadnjega prvega so nekega igralca prischipnili rec i ber i za 700 Din! To ni šala, bogme da ne.

ibš) govor Balivz mimv kmv Šij
Potem se mnogo govori o projektirani baletni turneji Krleja da jo baje dramatično družino, ki je pristalo na večjo subvencijo. Igralci pa da niso s tem bogve kaj zadovoljni in da bodo protestirali. In tako dalje. Vse javka in toži, le ena stvar se z veseljem klopčirja po mestu. Ore za

avanturo nekega znanega igralca, kateremu je bila Fortuna zelo naklonjena in je Taliji dal za enkrat slovo

Mož je bil sicer v prvih vrstah naših umetnikov, toda kakor drugim, je tudi njemu delat budžet preglavice in je prišel čisto s svojimi financami navzkriž. Pa je zagledal nekega dne v »Jutru« inšert »Kupujte srečke državne loterie« in hipoma si je bil na jasnem. Riskiral je polovično in nestrpno čakal na zvečer. Zadel sicer ni ničesar, toda to ga ni potrla. Nesprotno! Igral je še v drugem in tretjem in zadnjem kolu. Zadnje kolo mu je prineslo rešitev. Fortuna mu je bila naklonjena in zadel je 80.000 Din.

In jedva je imel mož pare v rokah, je pokakal Taliji hrbet. Ne da bi odpovedal pogodbo jo je odkuril iz Ljubljane in izginil brez sledu. V Ameriko je rekel, da pojde. Zdi se, da jo je res ubral čez veliko ležo, kajti ga ni nikjer...

Julij Betetto — 25 let operni pevec

Vojna leta se računajo dvoimo. A tudi leta za umetniško udejstvovanje so vojna po svojem živčnem, fizičnem, psihičnem, umetniško produktivnem naporu, hkratu pa še po neizgovorni borbi za življenju potrebne materialnosti.

Noben poklic ni težji, tako izčrpajoč, kakor igralski. Poprečna publika niti ne sluti kolike energije in koncentracije vseh svojih duševnih, srčnih in telesnih sil mora potrošiti vsak odrski umetnik za kreacije posamezne partije ali vloge in koliko požrtvovalnosti vsega svojega bitja zahteva vsak posamezni njegov nastop. Zlasti pa trpi operni pevec največje, najresnejše umetniške ambicije. Igralec in pevec v eni osebi! Cele tedne in mesece potrebuje globokega študija glasbenega parta; po ure in ure mora vžebati svoj glas za posamezni ton, svoje grlo za posamezno frazo, si uravnati dihanje itd., predno zna partijo peti zase. Nato sledi izkušnje pri klavirju posamič, nato v dvoje, troje, naposled z ansambom in še dolgo je treba, da dosepe do izvoženja z orkestrom. In hkratu se bori za svojo igralsko kreacijo, z mimiko, gestami, hojo, držanjem; čisto pozna pred zrcalom ter išče in se popravlja brezkončno. In ustvarja si masko, išče pravo obleko z detajli, ki dajo mnogo beganja, iskanja, razburjenja. Zato pravim: publika ne sluti, koliko znanja in truda zahteva oder od igralca — pevca, ki nastopa kot resen umetnik.

Tak umetnik je naš Betetto, ki slavi te dni petindvajsetletnico svojega delovanja kot operni pevec. Betetto pa je višek slovenske operne pevске umetnosti, odkar imamo Slovenci opero. Narava ga je obdarila z glasovnim materialom, ki je prava redkost; obdarila pa ga je tudi z vzorno marljivostjo in globoko umetniško resnobo, s katerima je svoj glas izvežbal do viskega virtuoznega mojstrstva, da je sposoben v svoje pevsko podajanje položiti vse, kar sta hotela izraziti skladatelj in pesnik.

Betetto, rojen leta 1885. v Ljubljani, je absolvirao realno in se nameraval vdati uradniškemu poklicu. Toda pevec — prvak je bil že kot dijak in je s tenorier Pavškom prepeval tudi na cerkvenih korih. Leta 1903 je stopil v zbor ljubljanske opere a uporabljen je bil takoj za majhne role, obenem je pel partije v operi in igral v drami. Čudovito hitro je napredoval ter pel kmalu že prve basovske partije (Gasparrja v »Carostrelcu«, Kecalja, kralja Henrika v »Lohengrinu«, Mefista v »Faustu« i. dr.).

Leta 1907 je bil sprejet na dunajski glasbeni akademiji takoj v četrti letnik, kajti v Ljubljani si je pridobil rutino v igri in petju. Slavni Gustav Mahler ga je po absolviranju angažiral na dunajsko dvorno opero, najodličnejši umetniški oder, na katerem je pel prve in druge basovske partije od septembra 1908 nepretrgoma do septembra 1922. Gostoval je obenem na raznih nemških odrih in privedil več koncertov ali sodeloval pri najuglednejših glasbenih prireditvah.

Sesto leto je že ponos in okras naše opere, a velik ugled uživa tudi v Beogradu in Zagrebu ne le kot operni, nego tudi kot koncertni umetnik. Ogromna je skala njegovih kreacij; v tragičnih in humorja bogatih, v sladkih, tužnih, herojskih in zločinskih velikih partijah je enako dovršen kot pevec in kot igralec. Vse mogoče tipe iz družbe najvišjega in najnižjega življenja podaja vselej živo, resnično in z umetniškim okusom; njegovo petje z idealno vokalizacijo in nečuvno mojstrsko dihalno tehniko pa so nam vselej užitek prve vrste. Betetto je lirski bas najplemenitejše barve ki ga je kdaj imela Ljubljana.

Ako navedemo nekaj njegovih, v Ljubljani pečen partij, naj jih zavlečemo, da se

spomnimo ogromnega dela, ki ga je storil in ki se v dnevi vihti tako hitro pozablja. Betetto je pel: Ramfisa (Aida), Doka (Povratak), de Grieuxa, očeta (Manon), Leporella (Don Juan), Figara (Figar. ženitev), Afonza (Cosi fan tutte), Sparafucila (Rigoletto), Walanda (Večni morar), Bonifacia (Zongler), Povodnega moža (Rusalka), Collina (Boheme), Kecalja (Prodana nevesta), Sobakina (Carsak nevesta), Don Basilia (Brivec), Gremina (Oniegin), Sulejmana (Zrinjski), Lotharia (Mignon), Tomasa (Nižava), Pimena (Godunov), Nikulanto (Lakmé), Morbuela (Vrag in Katra), Luiziano očeta (Luiza), grofa Hermann (Tannhäuser), Rocca (Beethoven. Fidele), kardinala (Zidovka), cerkvenika (Tosca), Gari (Mozart in Sulieri), kralja (Tri branje), Sarstra (Carobna piščalka) itd.

Betetto je blagodejno vplival na vse mlajše pevce in pevke naše opere ter s svojim vzgledom njih petje dvigal kvšku bliže dovršenosti. Hkratu pa se je odlično udejstvoval kot učitelj — pedagog najmlajšega opernega naraščaja.

Užil je mnogo slave in priznanja, a morda še več bridkosti in razočaranja. Delal pa je in deluje z idealizmom resnoga umetnika dalje, ker je umetnost njegov poklic. V zgodovini naše opere ostane zapisan z največjo častjo neizbrisno.

Bog ga živi!

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

D r a m a :
Začetek ob 20.
11. febr., sobota: Kandida. A.
12. febr., nedeljo: ob 15. Pepelka, mladinska predstava. Izven. — Gb 20. Danes bomo tiči. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izv.
13. febr., ponedeljek: Sodnik zalamejski. C.
14. febr., torek: Zaprti.
15. febr., sredo: Nedeljski oddih, premijera. Premijerski abonma.
16. febr., četrtek: Zaprti.

O p e r a :
Začetek ob pol 20.
11. febr., sobota: Zaprti.
12. febr., nedeljo: ob 15. Grofica Marica. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.
13. febr., ponedeljek: Zaprti.
14. febr., torek:
15. febr., sredo: Zaprti. (Generalka.)
16. febr., četrtek: Marta, premijera. Proslava 25letnice umetniškega delovanja g. Julija Betetta. Premijerski abonma.

Gostovanje naše opere v Zagrebu

V četrtek je gostovala ljubljanska opera v zagrebškem Narodnem gledališču. Pela je Prokofjevo opero »Zaljubljen v tri oranže«. Kakor je razvidno iz kritik v zagrebških listih, je dosegla popoln uspeh.

Tako piše današnji »Jutranji list«, da se je izkazalo pri tej priliki, da vesti o sposobnosti ljubljanskega ansambla niso pretirane, ker se ljubljansko Narodno gledališče nahaja na zelo visokem umetniškem nivoju. Sprito skrčenih sredstev presega rezultat dela ljubljanske opere vsako pričakovanje. O priveditvi Prokofjeve opere »Zaljubljen v tri oranže« piše, da je že sam pričetek opere, prvi toni zbora, pokazal, da se more ljubljanski ansambl meriti z najstrožjim glasbenim merilom. Kakor povsod seveda so tudi tu nekateri pevci s slabšim pevskim materialom, toda zlivajo se v ansamblu v zaokroženo celoto, katero more zavidati tudi zagrebško gledališče. Harmonija, ki vlada v ljubljanskem ansamblu, je velika in edinstven nastop vseh skupno zasluži neomejeno priznanje. Z ozirom na to ni potrebno, da se posebno naglašajo večje ali manjše sposobnosti vsakega posameznega člana ter bi se s tem trgal lep enotni vtis, ki ga je napravil celokupni ansambl ljubljanske opere. Skupni nastop tega ansambla bodisi v glasbenem ali režiserskem oziru je moral vsakega poslušalca najprijetneje iznenaditi. Da je zagrebško občinstvo znalo to pravilno pojmovati, se je pokazalo v dolgotrajnem in pristrnem aplavzu po vsakem dejanju.

Treba je bilo videti navdušenje, ko je občinstvo na koncu predstave pohitelo naprav orkestru in neumorno klicalo sodelujoče pred zastor. To je bil znak spontanega in nepotvorenega entuzijazma. In ko je Oskar Josefović izročil ljubljanskemu upravniku Kregarju lovorjev venec zagrebške uprave in ko so tudi ostali sodelujoči prejeli cvet je ter se je arh Kregar zahvalil v kratkem govoru, je ploskanje izbruhnulo z naravnost ruskansko silo. Na obrazih dragih nam ljubljancev sta se odražala sreča in zadovoljstvo. Opazilo se je, da je nanje ugodno vplivalo prisrčen sprejem v našem belem Zagrebu. Na oderu je stal zmagovalni ljubljanski ansambl, prevzet s srčnimi čustvi, na čelu mu upravnik Kregar, ravnatelj opere Polih, dirigent Stritof, višji režiser prof. Šest in drugi. Bil je to pogled, poln globokega duševnega zadovoljstva, da se med nami nahajajo z ideali prežeti navdušeni delavci, ki na kulturnem polju ustvarjajo z malimi možnostmi velika umetniška dela.

Nič manj pohvalno se ne izražajo drugi listi o ljubljanski operi. Tako pišejo »Novosti« med drugim: »Za prizico in idealno izvedbo Prokofjeve opere »Zaljubljen v tri oranže« je potreben zelo velik orkestralni aparat, ki ga žal Ljubljana nima. Vendar pa je tudi ta orkester pokazal veliko smisla za interpretacijo modernih sodobnih del. V gotovih trenutkih je zvenel ljubljanski orkester povsem komorno, dasi je po intencijah avtorja predpisan velik orkester. To je bila edina večja pomanjkljivost v tem drugič zelo dobro uspelem gostovanju gostov iz Ljubljane. Celokupen vtis je bil močan. Opera je našadilur kapelnik g. Niko Stritof z očitno sposobnostjo. Morebiti bi mi zahtevali od njega nekoliko več tempe-

ramenta, zdi se, da je g. Stritof posvetil največ pozornosti lirskim mestom partiture. Režiser prof. O. Šest in scenograf arhitekt Kregar ter prof. Vavpotič so močni umetniški talenti ljubljanskega Narodnega gledališča.

»Morgenblatte« piše v daljši kritiki med drugim: »Ljubljanski operi, ki nas je seznanila s tem delom, smo vsekakor hvaležni. Prinesla nam je zelo dobro predstavo in pokazala, kako se more tudi z manjšimi in skromnimi sredstvi uspešno lotiti velikih in težkih nalog brez koncesij v škodo umetnosti. Njen uspeh je zato dvojen. Na čelu te prireditve sta stala dva moža, ki sta nas v svoji umetniški dozorelosti in svojih visokih umetniških kvalitetah popolnoma prepričala. To sta dirigent Niko Stritof in režiser prof. O. Šest.« Pohvalno se izražajo zagrebški kritiki tudi o naših pevskih močeh.

Geljsko gledališče

V proslavo stoletnice rojstva Lea N. Tolstega so vprizorili A. Bataill-a dramatičnizacijo njegovega romana — enega izmed najslajnejših romanov svetovne literature — »Vstajenec«. Tolstoj je napisal »Vstajenec« v letih, ko drugi pisatelji uživajo zaslužen ali nezasluzeni pokoj. Značilno je to. Značilno, ker marsikdo misli, da se da evangelij »Vstajenec« povedati po komisijski, ker je to povsem lahka stvar. Da — je lahka stvar izpovedati — tujo filozofijo, ampak do »Vstajenec« priti je treba sam iz sebe, iz krvi je treba izpisati da evangelij, ki ni nič drugega nego — biblija. In genij Tolstoj je gnetel svoj obraz dolga desetletja, da ga je uzrl naposled v »Vstajenec«. Po vseh mogočih knjigah, študijah, po poslednjih iskanjih in dogmanjih pridemo do najgloblje, — ker prvotnega — vira. Vse je nič, v ljubezni, breztelesni, Veliki Ljubezni, Duhu — Resnici, — je naš spas. — Poznam »Vstajenec« v izvorniku in občudujem dramatičnizacijo v vsi njegovi spretnosti pri dramatičnizaciji. Prevod, — čigav? — na nekaterih mestih ni brez hib. Uporizoritev sama umetniška, nekako svečana. Pogrešal pa sem na predstavi izrazitejši ruski pečat. Naturalistična inscenacija in režija g. Bratina brehibna. Med izvajalci gre iskrena pohvala Maslovi-Vorobachovi. Take je še nisem videl. Na nekaterih mestih je naravnost pretresljiva. V sceni v ječi pa psihološko še ni izgrajena. Na višku je v poslednji sceni. Knez Nehljudov — Gradnik najbližji v sceni v ječi, kjer je pokazal izredno igralsko umetnost, doim se mi je zdel v drugih scenah neenoten in nepoglobljen. V celoti pa je bil dober. Markantno figuro je postavil g. Pfeifer z odvetnikom Mikšinom. Naj se imenujem med ostalimi izvajalci Sončev, ki je bila toplot celotna iskrena. Danevov, Zabkarjov, Lovrečev, Kranjčev, Kavčičev, Pečovnikovo in gg. Bratina (ki je imel edini rusko masko), Beleta, Sadarja, Hojkerja, Verderberja, Marolta i. dr. Predstava je bila najboljša v letošnji sezoni. Občinstva mnogo, med njim celo — oficirji. D. G.

Petindvajsetletnico umetniškega delovanja najbližjega slovenskega pevca g. Julija Betetta proslavi Narodno gledališče v Ljubljani v četrtek, dne 16. t. m. Ob tej priliki se bo uporizorilo po preteku par desetletij zopet na našem odru melodijozna Flotova opera »Marta«, v kateri poje odlični slavljene glavno moško basovsko partijo. Brez dvoma je popolnoma odveč, da bi ponovno danes naševali velike zasluge g. Julija Betetta za našo operno umetnost pa tudi za vzgojo pevškega naraščaja, kateri je posvetil odlični pevec vse svoje znanje in ves svoj prosti čas. Prepričani smo, da zna naše občinstvo ceniti zasluge g. Julija Betetta ter da mu svoje simpatije pokaže na častnem večeru, ki bo v četrtek, dne 16. t. m. v naši operi. Predprodaja vstopnic se vrši od ponedeljka dalje.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. Danes v nedeljo 12. t. m. vprizori ljubljanska drama popoldne ob 15. priključno mladinsko igro »Pepelka« ali »stebleni čevljiček«. Zasedba ista kakor pri dosedanjih predstavah le prince Krasnoslava igra mesto bolne ge Šaričeve gna Mira Danilova, vlogo Kunigunde pa prevzame gna Silva Danilova. Zvečer ob 20. pa se vprizori zabavna vseloigra »Danes bomo tiči« kot ljudska predstava pri znanih cenah. Pri obbeh predstavah sodeluje muzika dravske divizije. V operi se poje popoldne ob 15. uri Kalmannova opereta »Grofica Marica« v obitajni zasedbi z go. Poličev in go. Balatkov ter gg. Drenovec, Petekom in Povhetom v glavnih vlogah. Predstava je ljudska pri znanih cenah.

Premijera ameriške komedije »Nedeljski oddih« se je morala vsled obolenosti nekaterih dramskih članov preložiti na sredo, dne 15. t. m.

Gđ. Jelka Stamatović, koncertna pevka velikega stila, ima v svojem repertoarju poleg vseh pomembnejših del domačega jugoslovenske glasbene literature, predvsem literaturo velikega francoskega naroda. Njen obsežen glas in izvrstna pevška tehnika, kateri si je pridobila na konservatoriju v Pragi, kjer je študirala, ji izvajanje takega programa v umetniškem oziru popolnoma omogočata. V Ljubljani je nastopila prvič januarja 1926 ter si je s podajanjem srbskih samospesov osvojila občinstvo in kritiko. Na ponedeljkovem koncertu nam poda v prvi vrsti francoski repertoar. Vse točke sporeda so izredno srečno izbrane ter nam prinašajo v nekakem zgodovinskem razvoju bisere francoske samospesne literature. Koncert se vrši 13. t. m. ob 8. zvečer v Filharmonični dvorani. Pri klavirju gosp. Marjan Lipovšek. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Razstava v Jakopičevem paviljonu, ki nam predstavlja naše planine in druge slike izpod čopica in peresa navdušenega in predrznega planinca in skaleša i slikarja V. Hodnika, bivajočega v poslednji vasi pod Triglavom, ostane odprta samo še do nedelje 12. t. m. Da zadobi taka prireditev zanimanje tudi med neplaninci, je vstopnina prosta in da si zamorejo tudi revnejši sloji okrasiti svoje domove, razprodaja. Hodnik ta dela po zelo nizkih cenah. Kot lepi okraski pa so tudi portreti naših slavov, katerih je razstavil grafik M. Mačles okrog 100 po 5 Din. Ker se te tehnike poslužuje šele naša mlajša generacija, je že vsled tega svoje vrste posebnost. Ne zamudite te redke prilike! Odprto od 10. do 14. ure.

Darujte za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Dnevne vesti.

— **Konferenca oblastnih odborov.** Te dni se je vršila konferenca delegatov vseh oblastnih odborov iz Bosne in Hercegovine, na kateri se je razpravljalo o novem osnutku zakona o občinah. Konferenca je osnovala, da tega osnutka žal niso proučili oblastni odbori. Sklenjeno je bilo sklicati v kratkem konferenco zastopnikov vseh oblastnih odborov, na kateri naj bi se sklepalo o novem zakonu o občinah, ki mora biti brez demokratične ureditve naše države in stiliziran tako, da bo zajamčena občinam popolna samouprava.

— **Nemci in Švicarji za naše Primorje.** Propaganda za naša letovišča se v Nemčiji vedno bolj širi. Pokrenjena je akcija, da bi priobčili en dan v marcu vsi nemški listi članke, v katerih bi odsvetovali Nemcem poset italijanskih letovišč. To akcijo je smatrali kot protest proti nasilju, ki ga izvajajo fašisti nad nemškimi manjšino v Italiji. V Švici nameravajo ustanoviti delniško družbo, ki bi gradila hotele na naši rivijeri. Delavnice, ki bi znašale 4 milijone švicarskih frankov, je že zasiguran. V Wiesbadnu se je ustanovilo te dni društvo »Verband für Förderung des deutsch-jugoslawischen Reiseverkehrs«, ki otvori v kratkem podružnico v Berlinu. Po informacijah, ki jih prejeli naše tiskovne prometne ustanove od tega društva, je letniški poset našim letoviščam iz Nemčije nepredmereno večji, nego je bil lani, ker bodo Nemci še bolj propagirali lepoto naših primorskih krajev.

— **Prvi letoviščniki na Primorju.** Kakor poročajo iz Splita, so došli na Primorje letos prvi letoviščarji. Zanimivo je, da so ti letoviščarji na našem Jadranu Nemci, ki ob tej priliki potujejo po naših krajih brez vizuma. Letos bodo v Primorju zgradili več novih hotelov in penzionov. Na Rabu grade že velik nov hotel, pa tudi v Crkvenici grade nekoliko manjših hotelov.

— **Močan potres.** Prof. dr. Belar nam poroča, da so beležili potresomeri v observatoriju pod Triglavom včeraj okrog 12.45 precej močan bližnji potres.

— **Gledališka mizerija v Osijeku.** V Osijeku je te dni pregledala mestna komisija gledališče, da ugotovi, kako se je porabilo 50.000 Din, ki jih je dobilo za popravilo popisa od mestne občine. Izkazalo se je, da se je nekaj popravilo, da pa so nastale nove pomankljivosti, ki bi bile lahko zelo nevarne v slučaju požara. To ugotovitev so pridružili aktu, v katerem prosi gledališka uprava za dovoljenje, da sme otvoriti kino. V zadnjem času je namreč poset gledališča vedno slabši. Pretekli četrtek sta prišli k gledališki predstavi samo dve dami.

— **Ciril - Metodovi nabiralniki** so začeli vro delovati. V gostilni pri Košku v Ljubljani smo dobili zopet 150 Din; pri P. Štepiću v Šiški 53 Din; od podružnice v Trebnju pa 80.70 Din. Lepa hvala! 137n

— **Nesreča.** Delavko v tovarni »Stora«, Terezijo Šušteršič, doma v Vižmarju, je snoci udaril domači konj tako močno v levo nogo, da so jo morali danes zjutraj na domačem vozu prepeljati v javno bolnico. Oče ponesrečenke se čudi, kako je bilo to mogoče, da jo je udaril konj, ki je popolnoma krotak in je že deset let pri hiši.

— **Smrtina kosa.** Danes je preminul v Ljubljani mesar in posestnik g. Matija H a m. Pokojnik je bil v mestu splošno znan in priljubljen ne le kot soiden obrtnik, marveč tudi kot simpatičen in značilen mož. Pogreb bo v ponedeljek ob pol štiri h v Sv. Petra ceste št. 41. Bodi mu lahka zemlja. Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Aretacija zagrebškega novinarja.** Včeraj je bil aretiran v Zagrebu novinar in oblastni poslanec Kamilo Horvatin. Vzrok aretacije ni znan. Zdi se, da je bil aretiran zato, ker je našla policija pri njem sumljivo literaturo, ki je prispela z Dumaja na naslov zagrebške tiskarne »Gaj«. Aretiran je bil tudi lastnik tiskarne Filipančič.

— **Smrtina obsodba.** Porot, sodiše v Šibeniku je obsodilo na smrt Jakoba Kokiča, ki je ubil svojega sorodnika Marka Kokiča. Njegov brat, ki je pri umoru sodeloval, je bil obsodjen na 18 let težke ječe.

— **Pri vpadiem, rjavosivem obrazu,** utrujenih očeh, slabosti, pottosti, hudih sanjah žledenih bolečin, pritisku krvi v glavo, ali kadar človek živi v mislih, da je bolan, se priporoča, da nekaj dni zapored popije mo na tešče kupico prirodne grenčice »Franz-Josef«. V zdravniški praksi zatorej predvsem uporabljajo vodo »Franz-Josef« ker nalahko odstranjuje vzroke mnogih bolezenskih pojavov. 26T

— **Tajnost, s katero vzdržujete Vaše telo** sveže do visoke starosti, obstoji samo v pravi negi telesa in lepote. Vaše lice bo mladensko sveže, vaša koža gibka, vaši lasje

bujni in lepi, celo Vaše telo elastično in zdravo, odstranili boste solnčne pege, mozolje, in vse druge napake kože, ako boste za dnevno nego telesa rabili: 1. Fellerjevo Elsa-pomado za zaščito lica in kože, 2. Močno Fellerjevo Elsa-pomado za nego las, 3. Fellerjevo Elsa mila zdravja in lepote (lijano-mlečno rumenjakovo, glicerino, boraksovo, katranovo in Elsa milo za brljanje. Za poizkus dva lončiča enovrstne ali po en lončič od obeh Elsa pomad Din 38.—, nadalje 5 komadov Elsa mila za Din 52 razpošilja lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja Elsatrg 238, Hrvatska.

21. II. 1928. Pustni torek

— **Carigrajski karneval** —
KAZINA SOKOL II.

Iz Ljubljane

— **Razstavljeni sliko ge. Franje Tavčarjeve.** V ugledni trgovini »Elite« v Prešernovi ulici je izložena velika oljasta slika dvorne dame gospe Franje dr. Tavčarjeve, delo znanega portretista akad. slikarja Franja Sterleta. Gospa je naslikana v naravni velikosti in sedeč v tistem priljubljenem stolu, kjer je tako rad sedel pokojni dr. Ivan Tavčar. Na sliki se vidi tudi visok in častni red, poklonjen še pred vojno leta 1909, od kralja Petra. Kot okras k sliki in v čast k njeni 60. rojstveni letnici je obložena slika z lepimi rožami in zlatim vencem, ovitim z narodnim trakom. Druga slika ge. Franje Tavčarjeve in od istega mojstra je razstavljena v izložbenem oknu Bonačeve trgovine v Selenburgovi ulici. Slika je bolj risba — v ogledu in rdečem izvršena in doprsna. Opozorjamo pri tej priliki občinstvo, da si gotovo ogleda ti sliki, ki predstavljata veliko umetniško vrednost, na drugi strani pa povečata pozornost in spomin na zaslužno narodno damo go. Franjo Tavčarjevo.

— **Proslava g. Betetta.** 25letni jubilej našega odličnega mojstra - pevca in pevkega pedagoga se vrši v četrtek dne 16. t. m. Vprizori se opera »Marta«. Opozorjamo na pravočasno rezerviranje vstopnic.

— **Grand Hotel Union.** »Slovenec« prinaša obširen popis hotela, restavracije, kavarn, podjetnika (delniška družba): naševa, podjetnika tega gospodarskega podjetja nekaj svojih političnih in nepolitičnih oseb. Ako »Slovenec« tako polivalno pripovedljivo govori o tem podjetju, mu želimo povedati, da bi našo javnost posebno zanimalo, če bi mogla poznati upravni odbor unionske delniške družbe v celoti in nadalje v četrkih rokah se nahajalo delnice. O gospodarskih podjetjih se običajno redkokdaj piše v političnih listih, ako se pa že javnost na to opozarja, naj se ji natoči čista vina. — Pred enim letom so prosili odborniki podružnice naše Ciril-Metodove družbe ob priliki društvene prireditve na Gradu upravo in redakcijo »Slovenca«, da naj bi tudi ta list opozoril na narodno javnost na to prireditev. Cirilmetodovski so dobili odgovor: napreje nam sporočite celotno listo svojih odbornikov. Ker med temi ni bilo izrazitih klerikalcev, je bla pronia prirejevalcev družbe, ki služi splošnim narodnim interesom, odklonjena. Toliko v razmišljanje!

— **O slavni ruski umetnici Mariji Baškirjevi** predava na prošno Splošnega ženskega društva dne 13. t. m. (ponedeljek) ob pol 19. zveč na vseučilišču lektor ruskega jezika g. dr. N. Preobraženski v slovenskem jeziku. Življenje ruske kratice, ki je umrla jedva 23letna, je izredno zanimivo; kot slikarica si je pridobila svetovni sloves. Pesniki so jo opevali, slikarji slikali njeno lepoto in v odlični ruski družbi je uživala zaradi svoje duhovitosti in široke umetniške omike velike ugled. Njen dnevnik v dveh knjigah je izšel v prevodih raznih jezikov. Predavanje je javno.

— **Resignirala je na profesorsko mesto** gđ. dr. Mirjam Zalaznikova mestne ženske realne gimnazije, ker se v münchenskem samostanu pripravlja za misijon v Indiji.

— **V kraljevstvu šem** se bodo prvič letos v Ljubljani zbrale vse predpustne šeme, da si izvolijo svojega vladarja »Semo vseh šem« pri jutrnji popoldanski zabavi »Nedeljskih družabnih plesnih vaj — gosp. Jenka« v veliki dvorani Kazine od pol 5. do 8. ure popoldne. Nastopi več originalnih skupin v komičnih groteskniških plesih. Vsi cenj. plesalci in plesalke se vabijo po možnosti samo smešno našimljeni in maskirani, ostali promenačno. Plesni pouk

se vrši samo od pol 4. do pol 5. Študentske znižano članarino. 142n

— **Lep učni uspeh.** Na ljubljanski univerzi je včeraj z odliko napravila prvi državni juridični izpit gđ. Fini Ahačičeva, hčerka znanega odvetnika dr. Ahačiča. To je prvi primer na ljubljanski univerzi, da je slušateljica položila izpit z odliko. Gđ. Ahačičeva so na univerzi čestitali vsi profesorji in tem čestitkam se pridružujemo tudi mi.

— **Parastos za pokojnim orožniškim podpolkovnikom M. Manigodičem** se bo vršil povodom polletnice njegove smrti jutri ob 11. po liturgiji v pravoslavni kapelici v vojašnici vojvode Mišiča na Taboru. Vabljeni so vsi pokojnikovci znanici in prijatelji.

— **Darila.** Uprava našega lista je prejela za gladože v Hercegovini Din 500 in za mestne reveže ljubljanske Din 500, katere je darovala tvrdka Združene uljare, d z o z. v Ljubljani, v počaščenje spomina blagopokojne ge. Marijane Medic. — Srčna hvala!

— **Društvo Skrb za mladino v Ljubljani** so darovali g. dr. Fetič, dr. Grablovič, dr. Krivic Din 130. Prijatelji pokojnega g. Jakopiča pri Bončarju so darovali poleg venca Din 170 Iskreno se jim zahvaljuje odbor.

— **Obrotniki!** Danes zvečer ob 8. uri se vrši v prostori Kazine II. obrtniški ples, ki obeta biti še lepši od lanskega, ki je v splošnem zadovoljil vse udeležence. Pa saj ho tudi nudil razvedrila starejšim in mlajšim. Posebnost te prireditve je volitev kraljice cvetlic in najlepše maske, ki bodo prejele krasna darila. Zato pa danes vsi v Kazino! 138n

— **Delikatosa in špecerija VERBIČ** se je preselila v nasprotno hišo v Filipov dvorec. Stritarjeva ulica. 139n

— **Sokol II. priredi na pustni torek v Kazini »Carigrajski karneval«.** Dvorana popolnoma preokorirana. Na programu posamezne baletne točke. Zdravo! 140n

— **Club ljubiteljev pitčarjev** naznanja vsem svojim članom in prijateljem knjologije, da se vrši klubov občni zbor dne 3. marca t. l. ob 8. uri v restavraciji »Ljubljanski dvorec«. Samostojni predlogi naj se javijo klubovemu odboru 8 dni pred občnim zborom. 141-n

— **Vreme.** V 24 urah od včeraj zjutraj do danes je nastal znaten vremenski preokret. Barometer je rapidno padel za 13 mm, a termometer se je nasprotno dvignil za 7 stopinj. Snoci ob 20. je kazal barometer 760, termometer 0° C, danes ob 7. zjutraj barometer 758, termometer 6° C nad ničlo. Včeraj ob 7. zjutraj je kazal barometer 771. Danes dopoldne je začelo rostiti.

— **Male ttavine.** Nekemu godbenemu društvu na Viču je nagajiv L. L. odnesel za 28 Din raznih razglednic. Mesarskemu mostru Ahinu v Hradeckega vasi je tat odnesel 300 Din vredne čevlje. Drugih tatvin včeraj ni bilo.

Danes zvečer vsi na II. obrtniški ples v Kazino!

— **Priroz na sodišču.** Kot prič k potrojni razpravi proti tolovaju Ankerstu sta bila pozvana tudi dva izraelova sinova, veliki in mali Jud iz Hrvatske. Na sodniški potrogne sodišča na klopi sta se ljubezno razgovarjala. Veliki malemu: »Wie gehts, Lieber?« Mali hrvatski: »Hvala lepa. Polagano!« Veliki: »Wie ist deine junge Frau?« Gehts ihr gut?« Mali: »Zdrava i dobra je. Vrlo dobro radik. Veliki: »Kako radi tvoj sin?« Mali: »Miserabel!« Nadaljni razgovor se je menjaval v tem žargonu dalje. Kako je veliki čital slovensko sodno vabilo, to pa je bilo za bogove.

— **Družabni večer v Štepanji vasi.** Kolo jugoslovnskih sester v Štepanji vasi priredi jutri v nedeljo, 12. tm. v gostilniških prostorih pri Lozarju (Novaku) prijazen družabni večer. Ker je čisti donos namenjen v dobrodelne svrhe, se vabijo vsi prijatelji prijetne nepriljubne zabave zlasti pa vsi »ljubi okoličani na obilen poset.

— **Drobni policijske kronke.** Policijska kronika beleži zopet en samomor tako, da je bilo letos že 8 samomorov. Policija je zaprla 5 oseb, med njimi 2 vlačugi, dva berača in nekega Leona L. radi tatvine in nevarne grožnje. Prijavljene so tri tatvine. Včeraj je bila izvršena nenavadna tatvina. Neki gladni brezposelni delavec je Francetu B. odnesel za 10 Din kruha. Prijavljen je dalje slučaj lahke telesne poškodbe, slučaj nočnega napada, 2 pasja kontumaca, motenja hišnega miru. Motil ga je neki Miragrodski. Neka ženska je prijavljala radi spolne bolezni, a 3 vozniki bodo plačali denarne globe, ker so se pregrešili proti cestnopolijskemu redu.

— **Kristofič - Bučar: Bluze, otroške obleke!** 3T

Iz Celja

— **Cebelarstva podružnica v Celju** priredi v nedeljo 12. t. m. ob pol 9. uri zjutraj v novi okoliški soli Cebelarstvo predavanje. Cebelarji so k predavanju najvpludneje vabljeni.

— **Gospodinski tečaj** na okoliški deški osnovni soli v Celju bo zaključen z interno prireditvijo dne 4. marca.

— **»Cillier Zeitung«** se v svoji zadnji številki skandalizira nad slabo cesto, ki vodi proti Dolgemu polju. Ta cesta je pravi skandal, piše »Cillier Zeitung«. Če se ne motimo, je klub SDS v proračunski seji celjskega občinskega sveta predlagal izboljšanje te ceste, kar pa je večina odklonila. Tej večini je »Cillier Zeitung« sedaj napravila lep poklon.

— **Mestno gledališče.** V nedeljo 12. tm. ob 16. uri Tolstojev »Vstajenje«. Ljudska predstava pri 25% znižanih cenah.

Naša starina in starinarji

Tam za vodo se kupuje in prodaja vse. — Starinarji so imenitni trgovci. — Zoper Bošnjake so se pritožili, ker so jim hodili v zelje.

Med šentjakobskim in čevljarskim mostom je del mesta, ki so ga krestili za starino, stari Ljubljancem pravijo tudi stontelmortke. Ta stontelmortke sicer ni baš v okras mesta, je pa potreben, tako kakor mestna zastavljajnica, kajti je tudi čisto zadnje za točišče siromakov in skrokanih študentov, ki tu odlože svojo uro ali kar paš najljajše pogreše. Ne zabujajo pa na starino samo reveži, marveč tudi imovitejši ljudje. Mnogi imajo na prodaj ali pa so jim le v nepotrebnih predmeti, ki jih skušajo vnovčiti.

Ni nam sicer znano, odkdaj obstoji starina in že tradicionalna starina in tudi se ne spominjamo, da bi jo Valvauer omenil v svoji zgodovini dežele Kranjske. Nedvomno je pa ta del naše prestolice zanimiv in nudi opazovalcu vedno dovolj hvalasnih prizorov.

Kot rečeno se razprostira starina med čevljarskim in šentjakobskim mostom. Človek že na prvi pogled vidi, da tu ni promena in tudi ne trgovski okraj. Vsakovrstno pohištvo, slike in posoda, vse vprek križem in krazem vedri tu pod milim nebom. Pravcati kaos, katerega le še poveča dejstvo, da je vse to nametano, servirano in pripravljeno za prodajo kakor so pač nanesle prilike. In med starim pohištvom se sprehaajo kokeške, ki nemoteno zobjejo, kar jim pač pride pod kljun. Tupatam opaziš mačka, ki preži na plen, kajti je starina na slabem glasu, da je pravi eldorado miši. Lokali so — v kolikor se niso v zadnjem času modernizirali in restavrirali in v tem pogledu starinarjem vsa čast — večinoma majhni in tesni. V njih je nanizana vsakovrstna roba od starih in razbitih škarpov do lepe srebrne ure in novega fraka, dobiš pa notri tudi slovensko čitanko za prvi razred, abracne spise Karla Maya, moderne romane, klasične ali pa, če hočeš krvave Sherlock Holmesove storije. Skratka, naši starinarji so v tem pogledu res univerzalni ljudje.

Ljubljanski starinarji, to je poglavje zase! Nočemo jim delati krivice, priznati pa moramo, da so spretni konjunkturisti in da imajo neverjetno razvite kupčijske talente. Če ponudbi našemu starinarju na prodaj robo, moraš kalkulirati, da dobiš za njo jedva šestino prave vrednosti, seveda pa to zavislo od kvalitete in stanja, v katerem se nahaja. O, na škofste se starinarji razumejo, vendar je res, da tudi pri prodaji niso odušurjeni in da ti prodajo isto tako za bagatelo, odnosno

za ceno, pri kateri niso zaslužili več kakor 10 do 15 odstotkov. Pomisliti je pa treba, da je njihova kupčija va banque, kajti se čisto dogodi, da starinar kupi robo, ki je danes še nekaj vredna, jutri pa že izgubi na vrednosti. In potem se dogodi, da starinar kljub svoji opreznosti in lokavosti čisto nasede. Pride namreč navihani študent, ki ponuja uro na prodaj, starinar mu po dolgem oklevanju in parlamentiranju odsteje za njo vsoto, za katero sta se pogodila, toda drugi dan na svojo veliko žalost ugotovi, da ura ne gre več. Potem je vse jadikovanje zaman, kajti o navihanjem študentu ni dala ne sluha, pa tudi ure ne mara nihče. Ali pa kupijo mamica starinarica prav lepo in skrbno zlikano suknjo, odrinejo za njo par božjakov, in pogosto šele prepozno uvidijo, da so kupili sam »špehe«.

Tudi knjige, zlasti šolske, so za kupčijo silno delikatna stvar, kajti kdo jamči, da ne bo drugo leto nova izdaja? Vse to so pa samo sporadični primeri in mora spretni starinar z njimi računati.

Sedaj pa še eno o obiskovalcih in odjemalcih samih. Objoi se povečini rekrutirajo iz renejših slojev, no tupatam po potrebi zaide na starino z večjim ali manjšim ovijem kaka dama li boljši gospod. Tako skrivoma in neopaženo se potem muza okoli starinarjev, ponuja v nakup svoje drobte, nič ne »gihac« in je zadovoljen ali zadovoljna, če dobi par božjakov. Zdnja leta pa so glavni konsument ljubljanskih starinarjev sinovi kršne Bosne, ki sicer niso plačevali bogve kaj masno, toda jemali so velike zaloge blaga in tako se je kupčija le rentirala.

Sčasoma so pa postali sinovi kršne Bosne objestni in so starinarjem hodili v zelje. Hodili so kar sami po hišah s puranom ali tosto gosko pod pazduho, kupčevali, pazirili in »gihali« kot židje in delali našim podjetnim starinarjem znatno škodo. In potem so naši stontlerci poslali na magistrat, polico in v vlado petico, da ne plačujajo davkov zastoj in da Bošnjaki ogrožajo njihove življenske interese. Nato je policija na pritisk drugih instanc Bošnjakom krošnjarenje po mestu prepovedala.

Sedaj imajo starinarji zopet mir, kljub temu pa niso preveč zadovoljni, kajti prodajalec je sicer veliko, toda kupec vedno manj. Samo fiskus je ostal isti...

Ljubljansko gasilstvo v preteklem letu

Organizacija našega gasilstva in njega delovanje v l. 1927. — Kaj je potrebno, da se gasilska služba v Ljubljani izpopolni in da bo nevarnost večjih katastrof odstranjena.

Koncem leta 1927. je imelo poklicno gasilstvo: 1 poveljnika, 4 šoferje, 2 telefonista in 9 moč gasilcev in reševalcev. Med temi sta tudi dva, ki sta za gasilsko in reševalno službo nesposobna.

Vodstvo poklicnih gasilcev je poverjeno gasilskemu vodji Ivanu Furlanu, ki vrši pisarniške in druge posle pod nadzorom mestnega gospodarskega urada. Poveljnik gasilske straže, gasilski vodja, je uvrščen v skupino B magistratnih uradnikov, šoferji gasilci - profesionalisti v I. kat. nižje tehniškega oddelka, telefonista ter zdravici in Cotten pa v kategorijo mestnih slug. Moštvo stalne gasilske straže je po večini obrtniškega stanu. Zaposleni so bili v delavnici v Mestnem domu in pri delih izven delavnice, zlasti po šolah, uradih in mestnih hišah, ter pri izvrševanju gasilske in reševalne službe. Samo pri delu v delavnicih so gasilci zaslužili mestni občini Din 53.391.—, k

Zdravstvene razmere stalne gasilske straže so bile povoljne. Stalna gasilska straža je vršila svoj posel z dobrim uspehom. Imela je: 4 velike požare, 4 srednje požare, 17 malih požarov, 13 dimniških požarov, 9 mišljenih požarov in 4 neugodne. Vaj in predavanj o gasilski službi je bilo v preteklem letu 25. Poleg predavanj in vaj o gasilski službi so imeli gasilci tudi 30 predavanj o sanitetni službi in komcem teh so vsi pred zbrano komisijo iz zdravnikov in oblastnih zastopnikov položili izpite s prav dobrim uspehom. Predaval je g. mestni fizik dr. Rus in zdravstveni šef dr. Kraič.

Gasilskih straž in inšpekcij je bilo v dramskem gledališču 172. v opernem gledališču 158. Reševalni oddelki, ki je pri deljen stalni gasilski straži, je prejel 1917 ranjencev in bolnikov. Rešilni avto je prejel 643 ranjencev in bolnikov — in od teh je bilo takoj plačanih v gotovini 303, z rešilnim vozom pa 1614 izvršenih voženj in od teh je bilo takoj plačanih 276 voženj. Neplačane vožnje izterjuje mestno knjižovodstvo.

V gasilskem uradu sta bila montirana dva avtomatična telefonska aparata in sicer od poštnice in od magistratne centrale. Poleg tega ima gasilni urad direktno telefonsko zvezo z Gradom ter dramskim in opernim gledališčem. Signalni zvoci so napeljavani po vsem Mestnem domu, v delavnicih, stanovanjih in dvorišču. Poleg signalnih zvoncev za požare se je napeljavalo iz telefonske stražnice tudi hišne zvonce v stanovanja in delavnice. V vselejima je napeljan signalni zvonec v gasilsko stražnico.

Moštvo stalne gasilske straže je po večini obrtnega stanu in zaposleno v delavnicih in izven delavnice po uradih, šolah ter drugih mestnih hišah. Vsak gasilec ima po 48urni permanentni službi 24 ur prosto, ne

glede na praznike in druge proste dneve. Vsak gasilec ima vsako drugo nedeljo prosto. Tako razpola gasilski urad vsak delavnik poleg telefonista za izvrševanje gasilske in reševalne službe ter za dela z 8 možmi, ki pa nikakor ne zadostujejo. Dogode se slučajni, ko se rabi samo za reševalne vožnje naenkrat 5 do 7 gasilcev. Isto tako nujno potrebno je, da ima moštvo pri požaru stalnega poveljnika, ki je osebno odgovoren pri gašenju požara, posebno v slučajih eventualnih eksplozij ali strupenih plinov.

Potreben je nov požarni red za Ljubljano, delavni red za delavnice in organizatorni statut. Izvršiti je natančni načrt vodovodnega omrežja in hidrantov, katere bi bilo večkrat kontrolirati.

V tesni zvezi z izpopolnitvijo osebja je nabava gasilskega orodja in opreme. Ko se je v letu 1923. ustanovilo poklicno gasilstvo, se je takoj nabavilo motorno brizgalno in preuredilo »Fate« tovarni avto v gasilski avto ter nabavilo le najpotrebnejše orodje in gasilsko opremo. S tem je bilo le za silo preskrbljeno za gašenje požarov z vodo. Zato bi bilo treba čim prej nabaviti potrebno orodje in priprave v prvi vrsti za gašenje in reševanje ljudi ter priprav, ki bodo zadostno služile kot samoodbramba človeškemu življenju nevarnih snovi oja in plinov. Po menju gasilskega urada bi bilo najboljšo in najcenejše, da se nabavi tovarni avto, ki bi služil kot brizgalna, obenem pa služil tudi za prevoz mlvke, lopat, krampov in drugega potrebnega orodja. Ob straneh tovarnega avtomobila bi bilo napraviti sklopne sedee za moštvo. Na sprednjem delu je montirati »Stankoc« - aparat, ob straneh drčo in lovnico za reševanje ljudi iz nadstropij, zadaj pa agregat, to je brizgalno do 12 atm. pritiska.

Reševalni oddelki, ki je pridelen stalni gasilski straži, ima 1 rešilni avto in 2 rešilna voza ter je v letu 1927. prejel 1917 ranjencev in bolnikov. Ne glede na to, da je potrebno tudi rešilno postalo modernizirati in preskrbeti za čim hitrejši prevoz posebno težko bolnih v bolnico, je nastala nujna potreba še po enem vozilu, ker se sedanji rešilni avto nahaja skoro dnevno na deželi, vsled česar se je že večkrat dogodilo, da je moral bolnik čakati doma toliko časa, da se je rešilni voz ali avto vrnil. Gasilske avtomobile, prav posebno pa rešilni avto, ki vozi na deželi po zelo slabih cestah in je posebno pri nočnih vožnjah v stalni nevarnosti, je čimprej zavarovati.

OTROŠKA.

— Pomislite teta, naša mačka je dobila štiri mlade, pa sploh nismo vedeli, da je omožena.

--- Moda ---

Dve elegantni plesni obleki

Skrb za obleko in perilo

Nekateri ljudje so vedno brezhibno in elegantno oblečeni, dasi jim sredstva ne dovoljujejo kupovati pogosto nove obleke, dočim so dobro siturirani ljudje, ki trošijo za obleko mnogo denarja, vse prej nego okusno in elegantno oblečeni. Vzrok ni vedno pomankanje okusa odnosno smisla za zunanost, ki igra pri človeku zelo veliko vlogo. Večinoma je kriva malomarnost, kajti mnogi ljudje ne znajo skrbeti za obleko, perilo in obutev.

Kdor hoče biti vedno brezhibno in elegantno oblečen, ne sme štediti s časom in trudom, da drži obleko v redu. Največ se greši s tem, da obleke, ki je določena za promeno in družabne prireditve, doma ne odložimo in ne zamenjamo z domačo obleko. Ljudje se vračajo domov iz uradov in sprehodov in zdi se jim, da ni vredno preobleči se. V boljši obleki opravljajo razna domača dela in tako se obleka zamaže in zapraši. Tudi če doma v boljši obleki ne delamo, marveč samo počivamo, izgubi obleka svojo lepo obliko. Na hlačah se kmalu poznajo kolena, na komolcih se obleka oguli in sveti, ovrtnik se umaže itd.

Isto velja seveda tudi za ženske obleke. Lepo polikane obleke se pomečkajo, rokavi, manšete in bluze se umažejo in kmalu je nova obleka tako ponošena, da jo je težko ločiti od stare. V dragih nogavicah, ki so samo za promeno, tiče dame ves dan doma, dasi bi lahko nosile slabše zakrpane nogavice, ki jih imajo polne predale. Vsako najmanjšo luknjico v nogavicah je treba takoj zakrpati. Če krpmo nogavice šele, ko gleda že palec iz njili, so kmalu tako zanemarjene, da jih je treba položiti med staro šaro. Isto velja tudi za perilo. Damsko perilo je zdaj tako fino, da se kaj rado raztrga. Če ga takoj ne zakrpamo, ga je treba kmalu odložiti in porabiti za čunje. Skrbno zašito in lepo oprano perilo pa lahko nosimo dolgo kljub temu, da je tako fino.

Če hočemo, da ostane obleka dolgo lepa, jo moramo takoj, ko se vrnemo domov, sleči, osušiti in obesiti v omalo.

ro. Obleko je treba pogosto likati, sicer izgubi kmalu prvotno obliko, pa naj bo še tako draga in elegantna. Tudi čevlji, klobuk in rokavice zahtevajo mnogo pozornosti. Boljše čevlje je treba doma sezuti, osušiti in nabiti na kopto ali vsaj natlačiti vanje papirja. Tako ne nastanejo na čevljih gube, ki na pravilo zelo neugodno vti. Klobuk doma odložimo, osušimo in spravimo v omaro. Rokavice je treba dobro nategniti, poravnati in položiti med perilo ali v posebno skatijo tako, da se ne pomečkajo.

Za poletje

Po pariških ulicah piha še mrzel veter, med dežjem naletavajo še snežinke, toda modni saloni se že z vso naglico pripravljajo na poletje. Vsi večji modni saloni so polni kupcev, večinoma Američanov, ki pregledujejo nove modele. Amerika je največji odjemalec pariških krojačev in zato ni čuda, da pariška moda najbolj vpliva na ameriški okus. Pred leti se je govorilo, da Američani prezirajo pariške izdelke, ker niso dovolj enostavni. Pariz je moral hočeš nočeš računati s tem in poletni modeli bodo zelo enostavni, na drugi strani pa tako okusni in elegantni, da jih bo lahko nosila vsaka dolarska princesa.

Bistvenih izprememb nam poletna moda ne prinese. Zelo moderna bo svila, zlasti v pastelnih barvah, med katerimi bo prevladovala modra in zelena. Pri okraških izpodrine dosedanje steklo kovina. Slamniki bodo iz pestrne slame, zlasti iz cenejših vrst bengalske in bangkokske. Plašči niso več moderni. Izpodrinili so jih kostumi in pelerine. Zelo moderne bodo sportne obleke, zlasti sportni suknički v svetlih barvah. Tudi glede obutve ne prinese poletje bistvenih izprememb. Rokavice bodo moderne samo z manšeti. Letošnje poletje obeta veliko modo nakitov.

To je v glavnih potezih tendenca poletne mode. V Franciji, Ameriki in Angliji že zdaj delajo poletne obleke. Posledica konkurenčnega boja je da nosijo model, ki so ga pokazali dopolne v Parizu, zvečer že v Newyorku, toda ne kot francoski original, marveč kot točno kopijo. Ameriški agenti, ki so jim odprti

vsi modni saloni, kupijo model in hitre z njim k fotografu. Sliko pošljejo z letalom v London, od tod pa po radiu v Ameriko. Istočasno pošlje pariški agent v Newyork kabelegram, v katerem je popisan kraj in označeno blago. Na ta način lahko delajo v Ameriki obleke po pariškem vzorcu že pet ur potem, ko so bile razstavljene v Parizu. Lahko si mislimo, koliko stane taka brzotjavljena obleka.

Splitški karneval

Split, 10. februarja.

Tradicija Splitčana je, da pozabi za pust na vsakdanje skrbi in gre v maskare ali kakor sam pravi v »kruje«. Pravi pustni torek je še daleč, toda ob torkih, četrtkih in nedeljah je splitska promenada že polna mask, ki rajajo do pozne noči. Tega starega običaja Split pod nobenim pogojem noče opustiti. Kakor vsako leto, se je ustanovil tudi letos tako zvan »Grajski odbor za knjo 1928«, ki ima nalogo podrobno organizirati maskerade do zadnjega dne, ko princa Knjo po triumfalnem obhodu po mestu zažgo. Zanimivo je, da celo mestna občina celo vsako leto votira znaten prispevek v to svrhu, kajti splitski karneval privabi mnogo tujcev, od katerih ima tudi občina korist.

Letošnji korzo bo baje presegal po lepoti in številu mask vse dosedanje. Lanskega obhoda po mestu se je udeležilo 10.000 mask. Iz tega sledi, da mora vsak tretji Splitčan v maskare, če pa odštejemo otroke in stare ljudi, vidimo, da se udeleži korza malone vse prebivalstvo Splita. In priznati je treba, da Splitčani razumejo, kaj se pravi prerediti pustni korzo. Maske so originalne in se znajo tudi primerno vesti. Gledalci razumejo šale in burke mask in nikoli se še ni pripetilo, da bi kdo maske nadlegoval. Maske se lahko svobodno gibljejo po mestu, zahajajo v javne lokale in uganjajo razne burke, ne da bi jim kdo zameril. Povsod so dobrodošli in zato je karneval od leta do leta bolj priljubljen.

Na pustni torek pripelje vsako leto princa Knjo, ogromen kip iz lesa ali lepke, po morju iz kakega kraja na otokih. Lani je izdelal princa akademični kipar Rajčič v Supertu na Braču in sicer iz abesta tako, da so bili Splitčani silno razočarani, ko so ga hoteli zažgati, pa se ni vnel. Polivali so ga z bencinom in petrolejem, toda ves trud je bil zaman. Navihani kipar je namreč sklenil zagostiti Splitčanom v veliko veselje otočanov, ki so pozneje dražili prebivalce Splita, da so jih tako imenitno speljali na led. Ogromen kip princa Knja so Splitčani takoj vrgli v morje in obljubili otočanom, da se jim za to šalo poštno revanširajo. Letos pripeljejo princa Knja iz Trogirja. Posebna komisija »cukunov« pa ga bo poprej preizkusila, če se ga prime ogenj. Prebivalci severnih krajev si ne morejo predstavljati nepopisnega veselja, ki ga imajo Splitčani in otočani s svojimi pustnimi šegami.

NAJVEČJE ZLO.

— Zdaj se mi, da je vaša žena ena tistih, ki hočejo imeti vedno zadnjo besedo.

— To še ne bi bila tako velika nesreča. Največje zlo je v tem, da hoče imeti tudi 99% drugih besed.

VSE VE.

Tonček se razkorači pred očetom in pravi:

— Oho, papa, zdaj pa vem vse. Ti si božično drevesce, Miklavž, piruh in štorčija.

DVA ZAKONSKA MOŽA.

Dva zakonska moža se srečata po enem letu zakonskega življenja.

— Kako se kaj počutiš v zakonu?

— Izborno, moja žena je angel.

— No, ti si res srečen. Moja namreč še živi.

RAZLIKA.

Kakšna razlika je med oslom in konjem?

— Konja je jahal že marsikak osel, osla pa še noben konj.

Ljubljanski vodovod in elektrarna

Odgovor inž. Gullca na pojasnilo mestnega magistrata v zadevi našega vodovoda in elektrarne.

»Slovenski Narod« od 6. t. m. prinaša odgovor mestnega magistrata na moj članek in to v tonu, ki ni običajen v strokovnih krogih. Zato se omejim v interesu stvarni na korekturo očitnih strokovnih napak, katere je zagrešil pisec članka.

Stirideset let stara strokovna mnenja imajo v strojniški stroki kvečemu historičen pomen. Malo bolje takšnim strokovnim mnenjem iz leta 1910., ko je bila centrifugalna črpalka šele v povojih. Od graditelja ljubljanskega vodovoda g. dr. ing. Smrekarja ne morem pričakovati specialnega strojno-elektrotehniškega znanja, ker ne spada v njegovo stroko.

Jasno sliko razvoja centrifugalnih črpalk v naslednjih 15 letih dobimo n. pr. v številnih publikacijah. Sklicujem se pred vsem na delo: Theorie der Kreiselpumpe, našega ožjega rojaka dr. ing. Vidmarja, ki je obenem tudi naš največji in najboljši elektrotehnik.

»Absolutna sigurnost obrata« je ideal, ki ga skušajo doseči vse vodarne. Ne smemo pa pozabiti, da je baš to pospešilo razvoj enostavnejših centrifugalnih črpalk, s katerimi so praviloma opremljene moderne večje vodarne Evrope in Amerike, kakor tudi večji rudokopi. Da postopata Nemčija in Amerika pri opremitvi vodarn vsaj tako previdno kot mi, je znano vsakemu tehničnemu laiku. Tezo, »da bi bilo nemiselnost opustiti sistem črpalnih naprav, ki se je tokom dolge vrste let pri najtežavnejših prilikah tako brezhibno obnesel«, zastopajo n. pr. tudi Idrilčani z njihovo stališčno »kumštio«.

Trditve, da imajo vodarenske centrifugalne črpalke le pet in pol metra sesalne višine, je v protislovju s tehnično teorijo in prakso. Centrifugalne črpalke imajo naspornito celo višjo sesalno višino kot batne črpalke (glej n. pr. Kreiselumpen, Dipl. Ing. L. Quantz, Springer - Berlin 1926, stran, odnosno od 89 naprej, ter Hütte II, Berlin 1926, stran 830 in 887); seveda ne sme pisec, ki je koncipiral odgovor na moj članek, pozabiti, da spadajo v vodarne boljše centrifugalne črpalke. V ostalem naj

omenim, da imamo za izvanredne slučaje tudi naprave z navpičnim vretenom in take z vmesno gredjo, ki pa v našem slučaju niso potrebne.

Od decembra meseca 1924 sem propagiral v številnih tehničnih poročilih v »Tehničnem Listu«, kakor tudi v časopisu, ekonomizacijo ljubljanske mestne elektrarne. Ravnateljstvo je bilo končno prisiljeno, da si z nabavo pregrevalcev in rešetk na podpih prištedi milijone dinarjev. Ekonomizacije parnega obrata v Klečah pa nameroma nisem nasvetoval, saj je bilo celo ravnateljstvo mestne elektrarne tedaj prepričano, da je elektrifikacija vodarne v Klečah neizbežna. Predmetni odstavek v uradnem poročilu z dne 2. januarja 1924, ki ga je podpisal g. ravnatelj A. Čuha, se glasi: »Naravno se mi zdi, da bo mestna občina elektrificirala obrat v mestni vodarni, kjer se sedaj porabi okroglo 250 vagonov premoga na leto. Vodovodni obrat se bo lahko posebno ugodno prilagodil razmeram pri hidroelektrični centrali, ker bodo pri polnem rezervoarju pumpe lahko počivale, kadar bo elektrificirana centrala obtežena«.

Pogled na desolaten diagram dnevnne obtežbe elektrarne nas prepriča, da je elektrifikacija Kleč danes pri kasiranih parnih kotlih še bolj umestna nego leta 1924. Zato je stališče, da je elektrifikacija Kleč le potratna, popolnoma nerazumljiva.

Veseli me sicer, da je uspelo zastopnikom (trdki) prepričati ravnateljstvo, da so vodovodni kotli obšutno cenejši kot plamenogrevalci. Vendar ne more to bistveno vplivati na elektrifikacijo vodarne. Ker številke, ki sem jih navajal v svojem prvem članku, drže, svetujem ponovno, naj se stori za vsako ceno naročeni agregat.

Inž. Gvidon Gullč.

21. II. 1928

Sokol II.

Carigrajski karneval

Kazina

Kazina

500.000 Din za eno uro ljubezni

Tragikomična zgodba zagrebskega trgovca, ki je dal svoji prodajalki za eno uro ljubezni srečko državne razredne loterije. — Srečka je pa zadel 500.000 Din.

Po veselem Zagrebu kroži zgodba o tragikomediji nekega uglednega trgovca, ki je za uro ljubezni zaigral svojo srečo. Kakor vedno v življenju, je tudi to pol v ospreduj afere — ženska.

Na ilici ima svoj poslovni lokal neki trgovec s čevlji. Mož je zelo podjeten v kupčiji, a tudi v ljubezni. Zagrebčani sicer pravijo, da ga z Don Juanom ne morejo primerjati, da pa je mož kljub temu in dasi je vprežen v zakonski jarem, velik prijatelj predpasnikov. Saj pa tudi ni čuda. Njegov lokal ima lepo galerijo, po kateri se vzpenjajo prodajalke gor in dol in ob takih prilikah se g. E. rad zamakne v zapeljive nočice...

No in je imel naš trgovec nedavno, baje se je to pripetilo že preteklo jesen, prav fletkan ljubavi doživljaj. Bil je v družbi neke svoje prodajalke in užival je vse ljubavne sladkosti. Kronika o tem diskretno molči... Zabeležila si je samo dejstvo, da je g. E. svoji ljubici pri slovesu stisnil v roke — ne Jurja — marveč srečko državne loterije. Prodajalka se je sicer namrdnila, končno si je pa mislila: bolje ista nego ništa in je srečko vtaknila v žep.

Od tega dne je minilo več tednov in trgovec je že skoraj pozabil na fletkan doživljaj. Toda ironija usode je hotela, da dela za svoj greh pokoro. Čez nekaj tednov je prejel trgovce obvestilo, da je njegova srečka državne loterije zadel 500.000 Din. Baš toliko, da trgovca ni zadel kap. Toda ni se obupal. Napravil je sladek obraz, stopil k svoji prodajalki in jo prosil, če bi mu srečko vrnila, ker da jo mora zamenjati oziroma igrati dalje. In ji je tudi obljubil novo svilen oble-

ko, pa kožuhovinst plašč in drugo. Prodajalka pa ni šla na limanice. Rekla je, da si bo še zavezo premislila in čeprav ji je trgovec prigovarjal na vse načine, se ni hotela udati. Pač pa je krenila v bližnjo banko in zahtevala listo izbrezanih srečk.

Druga dne jo ni bilo več na spregled... Zato se je pa pri njej na stanovanju pojavil sam gospod šef. S strogo uradnim obrazom je zahteval srečko nazaj, toda prodajalka, ga je energično zavrnila. In ko je hotel biti nasilen, so se mahoma pojavili v sobi trije robusni bratje, ga poštno premikastili in vrgli iz sobe. Zalostnega srca je pobral trgovec šila in kopita.

Toda to je bilo šele prvo dejanje trgovčeve tragedije. Za srečko se je začela zanimati tudi njegova žena. Iz predložene liste je takoj uvidela, da je njihova srečka zadel bajno vsoto in zahtevala je od moža, da dvigne denar. Ta se je nekaj časa mazal, končno pa je izjavil, da je srečko izgubil...

»O, vem,« je rekla žena. »Tudi vem, kdo jo je našel. In je takoj drugi dan vložila tožbo za ločitev zakona. Tudi mož je šel pred kadijo. Ne radi žene, marveč, da si zopet pribori srečko. Njegove šanse pa niso bogvejak rožnate, kajti tudi dekle ni držalo rok križem in je najelo enega najboljših zagrebskih odvetačkov. Sicer je pa že vnaprej jasno, da je pravica na njeno strani in da so vsi naporji podjetnega trgovčeve brezuspešni. Baje je zadel pred prvo instanco že rešene in je trgovec propadel, toda tožari se še vedno in je stvar gnil na drugo instanco. Če bo tam uspel, je tudi zelo domljivo.

Zagreb se pa silno zabava nad dogodkom, kajti je malo primerov v zgodovini, da bi veljala ura ljubezni celih 500.000 Din.

Fr. Ž.

O ljubezni pri ljudeh in fižolu

Ali je svet čuden ali sem čuden jaz — eden izmed naju je gotovo. Ne razumem ga več pa ne vem, ali je svet takšen, da je ne, ali sem jaz tisti.

Zdi se mi: večasi sem ga razumel. Oziroma ga sploh nisem razmišljal. Marsikatera reč je, da jo človek čisto gladko razume, dokler je ne razmišlja. Če ga pa prime in prične in razmišlja, pa se mu kmalu kaka reč zdi čudna, še figa na cesti takorekoč in brez zamere.

Ne vem, kaj je zdaj prišlo nadme, da ne morem drugače in razmišljam svet in se to godi tudi, če pijača sinoči ni bila slaba in jo je plačal kdo drugi. Ali je to od let ali od modrosti? Pa se mi svet in na svetu ljudje neusmiljeno zde čudni — ne vem, ali se zdé drugim tudi.

Na primer sem bil zadnjič v operi; z menoj je šla žena, brez ljubljene žene ne grem nikamor — že zaradi klobuka ne in spodobnosti. Namreč ljubljena žena gleda na klobuk, da ga imam zasukanega na pravo stran, tako, da ni pentlja spred, in če srečava znano gospodo in je treba, da spodobno pozdravim, pa me sune. Če me sune s komolcem, pozdravim na desno, če me sune s kolenom, pozdravim na levo, in potem zopet pazi, da klobuka ne denem

na glavo napak zasukanega. Odkar me je prišlo, da premišljam svet, mi klobuk in pozdravljanje rada hodita navskriž, ženi, hvala Bogu ne hodita, žena sveta ne premišljuje.

Torej kakor rečeno — bila sva v operi. Že dolgo nisem bil in ne vem, če bom še kdaj — nak, prečudna se mi zdi ta reč, ne razumem je več.

Toliko petja in godbe in mrgolenja nog, vse pa samo zato, da se dva v tretjem aktu vzameta!

Pa če bi se že vzela lepo, po katekizmu in paragrafi, z oklici in pismom in pojedino in poroko! Toda se ne, nego se vzameta kar tako in le za kratek čas.

Komaj sta se vzela, se ona kesa, da sta se, in se kesa še on, da se ona, in tudi žlahti ni prav in so potem kreg in rožljanje in obup in mrlič, vsevkupe s 40 godci in 40 pevci in 40 pari nog in traja ta reč noter do poldvanajstih, občinstvo pa navdušeno!

Ne razumem občinstva, sem dejal, ne razumem onih na odru — vsi vkupe so blazni!

Žena me je sunila s kolenom in sem takoj prijazno pozdravil na levo.

Toda me ni sunila zaradi pozdrava, nego je rekla, naj ne kričim tako, da ne bo kdo razžaljen.

Kar se tiče razžaljenja, sem seveda zoper sleherni razžaljenje in ako se je

razžaljenje vendarle pripetilo, ni bilo razžaljenje, nego le neljubo nesporazumljenje, ki ga obžalujem in preklicujem. Toda kar je res, je res in ostane res in je tako rekel tudi bli, ki je osla zmerjal za magarca in ga potem prosil odpuščanja.

Res pa je in ostane res, da tistih komedij okoli ljubezni ne razumem več. Zde se mi čudne in se mi čudni zdé tudi ljudje, da se jim te komedije ne zdé čudne.

Cim bolj razmišljam ljudi, bolj se mi zde čudni, in se mi zdi: samo ljudje so tako čudni v ljubezni in nobena druga stvar.

Na primer, sem dejal ženi, če vzamemo svojo parcelo na Mirju. Na treh gredah je posajen fižol, tisti visoki in prekrljavi. Tudi fižol ima svoj poklic v stvarstvu kakor človek: tudi fižol kali, raste in ko mu pride čas cvetja, se lepo ženi in plodi in se potem po volji božji zadovoljen ozira na mnogobrojno potomstvo.

Toda kje so tiste neumne komedije, ki ljudem spremenjajo ljubezen?

Tudi fižol ljubi, seveda ljubi in je to njegov poklic in njegova usoda in nobenemu fižolu niti v sanjah misel ne pade v glavo, da bi lahko bilo drugače ali da naj bi bilo drugače.

Kdaj se je že kod bralo, da je fižol cvet zaobljubljen deviški stan in se

upiral možitvi in da je povrhu še mislil, da je ta reč Bogu dopadljiva? To je pri fižolu kratkomočno nemogoče in če bi se vendarle zgodilo, mislim, veseljne gospodinjne bi bile ogorčene in ne bi dale prej miru, dokler ne bi oblast poslegla vmes in tak fižol vtaknila na Studenec.

Ali da bi bil fižolov cvet goden za možitve, pa bi mu branila žlahti in bi ljubil le skrivaj, v gluhi noči in s sezutimi črevlji? Potem pa, ko bi reč vendarle prišla na dan, pa da bi nastali kreg in rožljanje in boj in bi en fižol zaklal drugega.

Ali pa, da bi kateri rekel ali katera rekla — ne vem, kako se spola ločita pri fižolu, ko ne nosijo kril in hlač —: samo tega hočem ali samo to in nobene druge ali nobene druge in če jima ne bi šlo po volji, ho!aj! — pa bi bila nesrečna ljubezen in poslovina pisma in mrki lizol ali kakršna koli druga smrtna kosa!

Vsakdo mi bo pritrdil, da je to neumnost in je res neumnost tolikšna, da se celo mojemu peresu skoraj zdi preneumna.

Ali pa, če bi fižolu cvet pričel delati strok, pa bi ga bilo sram pred drugimi fižoli in bi strok težil in polskušal se ga iznebiti, potem bi pa imel sitnosti na sodniji in v časopisih!

Take neumnosti so preneumne! Namreč za fižol. Za fižol so preneumne

Za človeka pa da niso?

To je tisto, česar ne razumem in se mi zdi čudno in ne vem, ali je človek še krona stvarstva ali je krona stvarstva fižol in bi človek moral v šolo k fižolu.

Tako sem reč razložil ljubljani ženi in dal duška prepričanju, da bo treba kaj ukreniti.

Ljubljena žena je bila porazena. Dejala je, da je stvar pretežka za njeno žensko glavo. Videl sem pa, da tudi njo skrbi ta reč, in da se boji, da bo res treba ukreniti. In je rekla, da me lepo prosim, predno ukrenem kaj drugega, da bi se poprej posvetoval s kako pametnejšo glavo, kakor je njena, n. pr. z doktorjem Rožmarinom, ki da je jako pameten gospod, tako pameten, da še drugi hodijo k njemu po pamet.

Doktorja Rožmarina do tedaj še nisem imel časti, da bi ga poznal osebno, toda je resnično jako inteligenten človek.

S živim zanimanjem me je poslušal in potem zapisal recept: bromural in Franc Jožefovo grenčico.

Rekel je, da bodo ta zdravila gotovo pomagala. Sploh je bil jako ljubezniv in ko sem se poslovil, mi je še lastnoročno klobuk zasukal na pravo stran.

Samo to sem ga pozabil vprašati, komu naj dam zdravila — ali čudni operi ali čudnim ljudem ali fižolu.

Senzacijonelen proces v Berlinu

Morilec Krantz pred berlinsko poroto. — Veliko zanimanje za porotno obravnavo, ki bo razgalila žalostno sliko moralne pokvarjenosti današnje mladine.

V četrtek se je pričelo pred berlinsko poroto zadnje dejanje krvave tragedije, ki se je odigrala lani 28. junija ponoči v neki vili blizu Berlina. Junak te tragedije je bil 19-letni realčan Pavel Krantz, ki je ustrelil dva mlada prijatelja. Drama se je odigrala v tako čudnih okoliščinah, da se po pravici govori in piše o žalostni sliki moralne pokvarjenosti današnje mladine.

Naval na porotno obravnavo je tako ogromen, da si je moralo sodišče rezervirati 200 sedežev za sodnike, psihiatre in pedagoge. Med poslušalci vzbujajo posebno pozornost japonska komisija pod vodstvom predsednika tokijskega deželnega sodišča. V tej komisiji so tudi trije vsučiliški profesorji, ki so obenem sodniki. V Berlin so prispeli tudi danski učenjaki, med katerimi je znani strokovnjak na polju seksualne psihologije dr. Leunbach. Tudi mnoga ženska društva so poslala na obravnavo svoje zastopnice. V splošnem pa prevladujejo med občinstvom ženske in celo med porotniki se daj neka ženska. Tudi med pričami je mnogo žensk. Javila se ni samo ena priča in sicer 16-letna Hilda Scheller, ki bi lahko največ povedala o groznem umoru.

Med pričami so tudi roditelji mlade morilke. Ko so privedli mater pred poroto, se je onesvestila. Oče je tako potr, da se komaj drži na nogah. Ko je predsednik prečital roditeljem določbo, po kateri niso primorani pričati zoper sina, je mati zmajala z glavom in izjavila, da hoče na vsak način pričati.

O tragediji sami smo slišali že oboroženo poročilo. Usodne noči se je udajala 16-letna Hilda Scheller z mladim dijakom Hansom Stephanom v neki vili blizu Berlina ljubavnim nasladam. V sosedni sobi je sedel močno vinjen drugi ljubček, učenec 7. razreda realke Pavel Krantz, ki je deklamiral patetične stih, posvečene Hildi. Hildin brat Günther je imel kot homoseksualec razmerje s Krantzom. Oba sta bila močno vinjena in prisegala sta Stephanu in Hildi krvavo osveto. Scheller je bil pod vplivom Krantzove gusije in tako sta odšla oba v sobo, kjer se je Hilda zabavala s svojim ljubčkom. Počil je strel in Stephan se je zgrudil

mrtev. Takoj nato se je počil drugi strel in tudi Scheller se je zgrudil mrtev na tla. Prestrašena Hilda je planila iz sobe in zbežala na vrt, dočim je zavzel pijani morilec patetično pozo junaka in mirno čakal, da pride policija.

Prvi dan porotne obravnave je bil posvečen čitanju protokolov in zaslišanju morilca, ki mu je predsednik svetoval, naj pove vse po pravici. In dečko je začel pripovedovati o zelo zaostalem in čudnem sistemu sedanjih nemških srednjih šol, ki ne vzgajajo mladine tako, da dijak ne morejo spoštovati profesorjev. Profesorji ne razumejo dijakov in nočejo priznati, da je tudi dijak kljub svoji mladosti človek. V šoli se je Krantz zanimal zlasti za literaturo in verske probleme. Naenkrat se je pa študij naveličal in zahrpenel je po svobodi. Zazdelo se mu je, da bi lahko postal pesnik ali pisatelj. Zato je jeseni 1926 odšel z doma in se napotil s svojim prijateljem v tujino. V tem je bilo tudi nekaj erotičnega, kajti že štiri leta je imel ljubavno razmerje z neko dekle, o kateri je slučajno zvedel, da ga vara. S prijateljem sta hotela odpotovati v Carigrad in dalje v Ameriko, ker pa nista imela denarja, niti potnih listov, sta se vrnila peš v Monakovo, kjer sta dobila pri nekem družtvu podporo, da sta se lahko vrnila domov. Doma se je Krantz poboljšal in začel pridno študirati, toda to se je trajalo samo dobrega pol leta. Nato se je seznanil s Schellerjem in zopet je začel izostajati iz šole. Na predsednikovo vprašanje, zakaj ni hotel hoditi v šolo, je izjavil, da je hotel s tem protestirati proti sistemu, ki vlada sedaj v nemških srednjih šolah. Na dolgo in široko je opredeljeval, kako se je s svojimi tovariši sestajal z mladimi dekleti in kako se je pozneje intimno seznanil s Hildo Schellerjevo. Šel je tako daleč, da se je preselil k Schellerjevimi in spal z bratom in sestro v isti sobi. Prvo noč je preživel s Hildo, ko je njen oče odpotoval v Stockholm. Bil je blazno zaljubljen v njo, toda ona se ga je kmalu naveličala. In ko jo je zalotil z drugim, je pognel revolver in ustrelil najprej njenega ljubčka, potem pa še njenega brata. Svojega dejanja ne obžaluje in tudi kesa se ne, kajti osveta je bila sklenjena, a kar je sklenjeno, se mora zgoditi.

Mussolini - Napoleonov učenec

Paralela med dvema diktatorjema. — Mussolini se boji vojne, ker ve, da bi mu množice obrnile hrbet, tudi če bi Italija zmaga.

Velike izpremembe, ki jih je prinesla svetovna vojna Evropi, more razumeti samo dober poznavalec evropskih razmer. V razmeroma kratkem času je izgubila Evropa štiri cesarje in jih zamenjala za 10 republik, kar je pač največji prevrat, ki ga je doživela Evropa zadnjih 500 let. V Evropi je zavladala demokracija. Noben Američan ne ve, kaj pomeni ta korak Evrope v njenem razvoju, ker ni nikoli živel v razmerah, kakršne smo imeli v Evropi pred vojno. Evropa je imela pred vojno samo dve mali republiki, zdaj pa skoraj ni države, kjer bi ne imela odločilne besede demokracija. Nove razmere so rodile tudi nove ljudi. Iz meščanskih krogov so prišli mladi, ambiciozni možje, ki se ne zadovolje s sedežem v parlamentu. Večina njih stremi za tem, da postanejo ministri, kanclerji, prezidenti ali celo diktatorji. To je posledica demokracije v zadnjem desetletju.

Klasičen primer za vse diktatorje preteklega stoletja nudi Napoleon. Med modernimi diktatorji lahko smatramo Mussolinija za Napoleonovega učenca. Ni dvoma, da Mussolini v marsičem po-

sneva svojega velikega učitelja, samo da se hoče izogniti vsem napakam. Ki jih je imel Napoleon. Pri obeh vidimo veliko energijo in samozavest. Oba sta imela isto nalogo, da pomirita v svoji deželi razburjene duhove in oba sta se odločila za to težko delo zelo naglo. Napoleonovo življenje, njegov značaj in njegovo delo je iz zgodovine več ali manj točno znano. O Mussoliniju pa ne vemo skoraj ničesar. Napoleon je bil v Evropi zelo osovražen in če pregledujemo karikature v raznih žurnalnih taktirnih časov, vidimo, da je Mussolini tudi v tem pogledu Napoleonov učenec. Napoleon je bil vojak in kot tak je postal politik, Mussolini je bil pa vedno politik in tudi zdaj ne misli postati vojak. Mussolinija bi lahko zdaj primerjali z Napoleonom v času, ko je bil general oziroma prvi konzul. Evropa se zanima za njegove metode, govore in navade. In dasi še ni riskiral nobene vojne, je vendar v inozemstvu bolj popularen, nego je bil Napoleon po mnogih uspešnih vojnah. Napoleon je zaslovel prav za prav šele po svoji smrti. Mussolinijev pohod na Rim je bil zmaga nasilja ene

stranke in isto vidimo pri Napoleonu. Leta 1799. in 1921. je bilo treba pomiriti razburjene duhove in preprečiti razredno borbo, ki je ogrožala takratno Francijo in sedanjio Italijo.

V kakšnem stanju je zapustil veliki Korzicanec francoski narod? Historični materijalisti očitajo Napoleonu, da je zapustil Francijo v veliki bedi. Drugi vidijo v njem samo junaka, ki je dal narodu dober vzgled, kako je treba delati za boljšo bodočnost. Napoleona bolj občudujejo v Ameriki in v Nemčiji nego v Franciji, kakor so Friedricha Velikega bolj cenili v Franciji, Angliji in Ameriki, nego v Nemčiji. Napoleon je dosegel vrhunec slave in moči, ko se je vrnil kot zmagovalci v Francijo. Če bi Mussolini riskiral vojno, bi med ljudstvom mnogi izgubili na ugledu, čeprav bi ostal zmagovalci. Evropa, ki je imela pred 100 leti samo cesarje in kralje, če izvzamemo Švico, je zdaj strogo demokracija. V Evropi vladajo bankirji, delavski voditelji in stranke. Čijih diktatorstvo se razlikuje samo po stopnji. Če gremo od Rusije do Italije preko Balkana, vidimo, da postaja diktatorstvo vedno milejšje. V Angliji o diktaturi stranke skoraj ni mogoče govoriti. In vse vlade koaliranih strank v evropskih državah so v nevarnosti, da jih danes ali jutri odpiha veter diktature ene osebnosti.

Vprašanje, da-li kaže dati prednost demokraciji ali diktaturi, je skoraj tako smešno, kakor če bi izbirali med črnim in belim vinom. Odločuje samo firma in letnik. Treznejši in pametnejši ljudje dajejo prednost demokraciji, v kolikor seveda niso sami na krmilu. Diktatura, ki se še nikoli ni obdržala trajno, je zdaj večji paradoks, nego je bila kadarkoli poprej. Vendar se ji pa včasih posreči napraviti red in mir. Napoleona je uničilo to, da je bil tudi kot cesar še vedno general in da je moral kot tak neprestano rožljati z orožjem. To je največja nevarnost, ki preti vsakemu diktatorju. Bismarck je dobro vedel, kako se je treba izogniti tej nevarnosti, kajti bil je sicer nad 20 let diktator Nemčije, vendar se pa za vojno ni odločil. Evropski mir je odvisen od zdrave pameti italijanskega diktatorja, ki mora biti prepričan, da bi tudi morebitna zmaga v vojni s katerokoli državo omajala njegovo stališče in ogrožala notranji mir v Italiji. Mussolini ima pred Napoleonom veliko prednost v tem, da je sin svojega naroda, kar Napoleon ni bil. Napoleon je moral čutiti proti sebi velik odpor, kakor ga čutijo nekateri voditelji ruske revolucije, ker so tuji.

Nevarnost Napoleonove dobe je bila v tem, da je hotel slavni Korzicanec postaviti na glavo dinastične principe in dati Evropi novo dinastijo, ki pa ni imela nobenih pogojev za trajno vladanje. Nevarnost italijanskega diktatorja je pa povsem drugačna. V prejšnjih časih so bile agresivne vojne mogoče, ker so bile neke idealne. Zdaj so take vojne zelo problematične. Če bi hotel Mussolini zamenjati palmo, ki jo je dobil s pomirjenjem Italije, z vojnimi lavirami, bi razžalil duha naše dobe tako, kakor ga je njegov učitelj, ko je zamenjal vojne lavirice s krono. Vojno med narodi je izpodrinila vojna med stanov. Mussolini to dobro ve in zato so vse govornice o njegovih vojnih pripravah prazne. Duh časa ga odvrača od tega, kar zahtevajo njegovi privrženci, ki nimajo pojma, kaj se pravi začeti v sedanjih razmerah vojno. Duh časa temelji zdaj na sporazumu med malimi državami Evrope, ki nočejo biti več odvisne od veseli.

Neznano kraljestvo sredi morja

Malokdo ve, da leži v Tirenskem morju otok, na katerem vladajo kralji, ki pa svetu skoraj niso znani. Njihova zemlja obsega samo nekaj kvadratnih kilometrov. Kralj te liliputanske dežele Karel I. Bartoleoni je umrl dne in pokopani so ga v granitem grobu na morski obali kraj njegovega očeta kralja Pavla I. Kraljevska rodbina Bartoleoni pa ni zaznamovana v plemiškem almanahu. Nihče se za ta otok ne zveni. Na njem živi samo več sto ribičev, ki pasejo ovce, love ribe in

priznavajo za svojega vladarja vsakokratnega moškega potomca rodbine Bartoleoni.

Za časa rimskega cesarstva je bila na tem otoku zelo razširjena trgovina z biseri. V starem času je bil znan ta otok pod imenom Hermea. Ko se je trgovina z biseri opustila, se začelo blagostanje otočanov naglo pojemati. Potomci rimskih ribičev so hodili na ribolov in pasli črede. Po razpadu rimskega cesarstva je svet na ta otok pozabil. Leta 1843 se je ustavil na njem kralj Karel Albert. Ko ga je pozdravil v imenu prebivalcev patrijarh otoka Josef Bartoleoni, mu je kralj odgovoril: »Jaz sem kralj sardinski, vi pa kralj tavolararski.« To je bila seveda šala, toda pozneje je Josef Bartoleoni zahteval od kralja, naj mu prizna vladarsko moč na otoku. To ni bilo težko in kralj je rad privolil.

In tako je postala šala resnica. Po Josefovi smrti so priznali ribiči za kralja njegovega sina Karla I. Za časa njegovega vladanja so nastali »dinastični« spori, toda rodbina Bartoleoni je znala ščititi svoje interese in tako je ostala na krmilu. Nedavno umrl kralj Karel I. je bil znan kot izredno gostoljuben mož. Vsakega turista, ki je pristal na njegovem otoku, je kraljevske pogostil. Tudi njegov naslednik Karel II. je obljubil, da bo v tem pogledu posnemal svojega očeta.

Uhoga Bakerjeva

Uhoga Jou! Mimogrede povedano je to ime slavne plesalke Josefine Bakerjeve, o čemer smo že poročali. Bakerjevi afer namreč noče biti ne konca ne kraja. Najprej so zagnali huronski krik in vik hackenkreuzlerji na Dunaju, ki so protestirali, da bi temnopolta plesalka s svojim nastopom onečastila Dunaj, potem so se pritožili krščanski socialisti, ki so odločno protestirali, da bi Bakerjeva s svojim nastopom demoralizirala Dunaj... In tako dalje. Cela kopica pritožb in protestov.

Medtem je dobila Jou lastno ponudbo iz Budimpešte in premeteni menažer je že izkalkuliral, koliko bo vtačil v žep. Toda tudi Madžarom se je zamerila Bakerjeva. Včeraj je priobčil katoliški dnevnik »Uj Nemzetek« daljši članek, v katerem je odločno protestiral proti nastopu Bakerjeve, obenem je pa pozval vse krščansko misleče Madžare, naj protestirajo v imenu morale proti njeni plesni umetnosti. Madžari so res lahko ponosni na svojo moralo.

Atlet in bolha

Maló čudno se sliši, če primerjamo atleta z bolho, toda v resnici mora vsak atlet zavidati bolho za njeno moč. Energija normalno razvitega moškega doseže od 0,57 do 0,90 konjske sile. Znatno večjo energijo nahajamo pri atletih in sicer od 1,70 do 1,87 konjske sile, torej dvakrat več kakor pri navadnih moških. Absolutno vzeto je ta sila zelo velika. Če pa primerjamo atletovo moč z njegovo težo se prepričamo, da daleč zaostaja za mnogimi živalmi. Vsak atlet, pa naj bo še tako močan, zaostaja po telesni moči za psom, ki ga zopet prekaša mačka, to pa vrabec. Glede sile imajo ptice v splošnem prvenstvo med živalstvom. Ustvarjene so tako, da lahko razvijajo v primeri s težo svojega telesa neverjetno energijo. Njihovo srce in pljuča so ustvarjena tako, da se obkroži zelo intenziven in da se izgubljen energija hitro nadomesti.

Pa tudi ptice v svoji sili daleč zaostajajo za nekaterimi žuželkami. Že voltaire je prisodil 50kratno višino bolhi, ki lahko preskoči dvakratno višino svojega telesa. Noben atlet na svetu ne more skočiti 70 do 80 m visoko. S tem pa seveda ni rečeno, da človeški organizem ni dober stroj. V primeri s človeškim telesom so navadni stroji zelo nepopolni. Parni stroj izrazi 16 do 25% energije, ki nastane pri gorenju, dočim se vsa ostala energija izgubi. Človeški organizem pa izrazi okrog 33 odstotkov energije, ki se razvija v telesu.

Čestilci ognja na Kavkazu

Na Kavkazu je ekspedicija ruskih učenjakov nedavno naletela na ostanke čudnega plemena, tako znanih oboževalcev ognja. To plemo živi na Kavkazu približno 150 km od Tiflisa.

V akademiji znanosti so udeleženci ekspedicije poročali o tem plemenu, ki izvira po njihovem mnenju od Parzov, čijih vpliv se pozna po vsej srednji Aziji. Plemo ima kaj čudne običaje in šege. Ekspedicija je naletela na številna svetišča, zgrajena v 12. in 12. stoletju. V svetih gori noč in dan okoli 100 sveč. V vsakem svetišču je tudi sveto ognjišče. Eno svetišče je posvečeno »Materi ognja«.

V svetih gori, kjer stoji tudi lepo rezljane zibelke, molijo vsak dan po več ur neplodne matere, kajti materinstvo je največja sreča pri oboževalcih ognja. Gorje ženski, ki do svojega dvajsetega leta ni rodila, pa najsibo poročena ali ne. Taka ženska mora izvršiti samomor.

Novo leto je največji praznik tega plemena. Zbere se celokupno plemo, ki šteje okoli 15.000 oseb, vsi se našemijo in poslikajo po telesu. Skopilejo jame in prižgo sveti ogenj, čez katerega skačejo drug za drugim. Na sredo po sedmih tednih gori pred vsako kočjo sveti ogenj.

Ekspedicija je v svojem poročilu naglašala, da je treba pustiti to plemo pri miru, ker je miroljubno in nikogar ne nadleguje.

Humoristični kotichek

KOČLJIVO VPRAŠANJE.

Ruski kozaki so med vojno plenili v Galiciji židovsko prebivalstvo neke vasi. Pijani so drveli mimo goreče židovske baite. Na pragu sosedne hiše je stala stara židinja, ki jih je vprašala:

— No, kaj posilstev danes ne bo?

DOKAZ NAJ PRINESE.

— No, ali te je učitelj ozmerjal, da si izostal od pouka, ker ste doma kralji?

— Zmerjal me ni, pač pa mi je rekel, da moram prihodnji prinesiti dokaz.

PREVIDNA ŽENA.

— Zdravnik: Gospa, vi morate spati vedno na desni strani.

— Ne, to pa ne gre. Moj mož govori v spanju in ker na levo uho slabo slišim, moram ležati na levi strani.

PREPOZNO JE BILO.

— Zakaj niste najdene danarčnice takoj izročili policiji?

— Prepозno je bilo, gospod sodnik.

— Saj bi jo bili lahko izročili drugo jutro.

— Je tudi bilo prepозno, ker je bila že prazna.

PROFESORSKA.

Profesor: Ančka, zdaj grem z doma. Eh, skoraj bi bil pozabil vzeti klobuk. Kje neki je?

— Na vaših glavi.

— A kje je glava?

VSE JE DOBRO.

— No, kako kaže žito?

— Dobro!

— In repa?

— Zelo dobro!

— Kako se rede svinje?

— Izborni.

— In tvoja žena?

— Detto.

RESNO MISLI.

— Ali niste nikoli resno mislili na ženitev?

— Pač, pač.

— In zakaj se ne oženite?

— Baš zato.

DOBER ODGOVOR.

Stric nečakinji: — Ljubim te drago dete!

— Hvala lepa, toda povedati vam moram, da lastna teta nočem postati.

PRI IZPITU.

Profesor kandidat: — Vprašanje je za vas pretežko, kaj ne?

— Vprašanje ne, gospod profesor, pač pač odgovor.

Albert Acremant:

Ljubosumna žena

Pierre Berdon je po obedu rad malo zadremal. Sedel je udobno v naslanjač in vzel novine, ki jih pa ni čital, marveč samo držal pred nosom, da je lažje dremal.

V tem so se naglo odprla vrata in v sobo je planila madame Berdonova, kriče:

— Ah, ti mrcina grda, le čakaj, jaz ti že pokažem.

— Kaj se je zgodilo, dušica?

— Kaj se je zgodilo? Ti še vprašuješ? Kaj je pa to-le?

In pomolila mu je pod nos sveženi pisem.

— Ne vem, srček, bogme da ne vem. Pokaži!

— Hinevac, prešuštnik! Pisma, pisma od žene, našla sem jih v tvoji pisalni mizi.

Pierre Berdon je uvidel, da je zaveda resna. Oženjen je bil dve leti in njegova žena je bila strašno ljubosumna. Če si takoj ne izmislil kaj pametnega, kar bi vsaj malo dišalo po resnici, bo loj.

— Čuj, dušica...

Upal je, da jo s tem vsaj malo potolaži.

— No, radovalna sem, kako se izmetaš iz te zagate. — Je dejala osemno

in ga srdito pogledala.

— Zelo enostavno. Po pravici povem vse, pa bo.

— Kar na dan z lažjo!

In začel je pripovedovati bajko. Ta pisma da je dobil še kot fant od dekleta, s katerim je bil zaročen. Pozneje se je pa zaroča razšla, ona se je omožila z drugim in tudi on se je oženil z drugo.

— A kdo mi jamči, da je več ne ljubiš in da mi nekega lepega dne ne uideš z njo? Prizezi, da tega nikoli ne storiš.

— Nič lažjega. Sirota je umrla pri porodu.

— Dokaži mi, da je res umrla.

Pierre Berdon ima rad mir v hiši in pripravljen je storiti vse, samo da prepreči prepire. Ne da bi dolgo razmišljal, je pokazal ženi na zadnjo stran novin, kjer je oznanjal neki vdovec v globoki žalosti smrt svoje 22-letne žene Irene Ducasove.

— Zakaj se je pa podpisovala Lulu, če ji je bilo ime Irene?

— Ime ji je bilo sicer Louisa, doma so jo pa klicali Lulu.

— Umreti v tako zgodnji mladosti je res bridko.

— Grozno.

— Veš kaj, zdi se mi...

— Kaj pa?

— Jutri je njen pogreb. Spodobilo bi se...

— Misliš?

— Seveda. Nič ti ne pomaga.

Drugi dan je oblekel Berdon redingot, nataknil cilindar in šel za pogrebom mlade žene, ki je svoj živ dan ni videl. Rad bi se bil izmuzel, toda njegova Ksantipa je stala nalašč pred hišo žalosti, da bi videla moža v mrtvaškem sprevodu. K sreči je bil pogreb prvega razreda. Vdovec je bil videti zelo dostojen, ker je bridko plakal.

— Ali misliš, da moram iti prav do groba? — Je vprašal Berdon ženo, ko je stopila v cerkev k njemu.

— Seveda, to je tvoja dolžnost. Povej mi no, zakaj ne pozdraviš njenih sorodnikov?

— Jezni so name zato, ker se je zaroča razšla.

Na pokopališču se je prerinil Berdon prav do groba in ko so bile ceremonije pri kraju, je po kratkem obotavljanju poškrbnil krsto z blagoslovljenim vodo, kakor so storili vsi sorodniki pokojne. Ko so se množice prerivale k izhodu, so potegnile za seboj tudi Berdon in tako je stal naenkrat pred vdovcem, ki je sprejemal izraze sožalja. Kaj je preostajalo Berdonu? Pritisnil je robc na oči in ponovil za svojim sosedom:

— Kolika izguba! Bila je tako do-

bra, vsi smo jo imeli radi.

Vdovec mu je stisnil roko in ga molče objel.

Madame Berdonova je odredila, da mora nositi mož žalno obleko. In tako je šel Berdo drugi dan v urad v redingotu in s črno kravato. Ko se je zvečer vrnil, je našel ženo pri najboljši volji.

— Si zdaj zadovoljna, dušica?

— Da.

— Ne dvomiš več o moji zvestobi?

— Ne.

— Če hočeš, sežgeva skupaj ta nesrečna pisma, da bo preteklost enkrat za vselej pokopana.

— To je odveč, storila sem nekaj pametnejšega. Navdušen boš, ko ti povem. Doprinesla sem dokaz izredne velikodušnosti. Danes dopoldne sem bila pri vdovcu bivše tvoje zaročenke. Dejala sem mu:

— Tu so pisma vaše žene, naslovljena na mojega moža. Ker spadajo k njeni zapuščini, jih izročam vam.

— In kaj je rekel?

— Povesil je glavo, pa jo je takoj zopet dvignil, ko sem pripomnila:

— Sirota je morala umreti, ko je dala življenje detetu.

Zdelo se mi je, da ni vedel, kako je prav za prav umrla. Zakričal je:

— Se tega je bilo treba! Da sem vedel, bi bil naročil pogreb najnižjega, ne pa prvega razreda!

Film

Svetovna vojna

»Svetovna vojna« je naslov filma, ki ga predvaja od danes dalje kino Dvor. Svečana premijera tega epohalnega filma, ki kaže zanimive slike iz svetovne vojne, posnetke z vseh bojišč, vse težke posledice strašnega krvoprelitja, se vrši danes zvečer. Film je ogledalo vseh posledic in strahot vojne furije.

Film »Svetovna vojna« je bil posnet deloma na bojiščih. Zato so posamezni prizori podani popolnoma naravno. V filmu tudi prvič nastopa junaka srbska vojska pod vrhovnim poveljstvom kralja Petra. Na platnu vidimo Golgotno srbske vojske na njenem umiku preko alpskih gor. Potem vidimo našo vojsko na Krfu, narodne poslance Trumbića, Vesniča v krogu jugoslovanskih dobrovoljcev, pokojnega Niko Pašića itd.

Film je producirala berlinska Ufa. Bil je sicer sprva predelal tendenciozen, kasneje pa predelal tako, da obravnava dogodek svetovne vojne popolnoma naravno in nepotrjeno. Opozarjamo občinstvo na to delo, ki ga je tudi kritika pohvalila.

H koncu je še omeniti, da pri večernih predstavah sodeluje akademski pevski zbor.

Maurice Renard — Albert Jean:

Skrivnostni mrlič

Roman.

Dvojnik pograblji nož, skalpel ali kaj vem kaj. Claude je že spoznal grozno resnico... Richard, Richardov duh se je naselil v reproduciranem telesu v hipu, ko je hotel smrt ugrabiti komaj izoblikovano snov. In duh se naselil v tem zdravem, novem in praznem telesu. Kaznjene se je preoblekel in pobegnil iz kaznilnice. Načrt se je posrečil... Claudea poznate. Ali je bila ta grozota dovoljena ali pa je bila večna čuječnost tam gori tako preslepljena, to ostane zagonetno. Gotovo pa je, da se Claude ni več branil, marveč se je pustil mirno ubiti, samo da bo srečna ona, ki jo tako vroče ljubi.

— Torej tisti, ki je odprl vrata?...

— Luč v grobu! Richardova duša v Claudovem telesu! Ves izčrpan se je mož opotekal. Kaj ga je tako izčrpal? Borba? Sila, ki jo je moral razviti, da se reši teme in naseli v telesu, ki je bilo še sveže? Kaj vem? Vse to so samo domneve... toda domneve, ki se dovito ujemajo z dejstvi. Kar pomeni: stara, napol gluha mati, ki ni mogla slišati, kako se borila... stanje, v katerem sem našel laboratorij — okrvavljeno in razmesarjeno truplo — izmučena in izčrpana postava njegova, ki se je vedno nazivala Claude Cirugue... vedenje gospodične Maxence... in slednjič vse, kar je sledilo: poroka na hitro roko, moralna metamorfoza, čudna prilagoditev... — Claudea Richardu, to strašne oči, oči človeka, ki je bil mrtev... do obrbite brade, kar bi kazalo, da se je vrnil k navadam prejšnjega življenja...

Erik je zadržal. Zdelo se je, da hoče stresti s sebe goslenico.

— Ah! Ah! Ne! Nočem verjeti! Claude ni mrtev! On je prav kar odšel, on, bolan, ves onemogel. Toda prepričan sem, da je on. To ne more biti ona grozna spojina, tisto nemogoče strašilo! Sugerirali ste mi to misel potem, ko ste jo sugerirali sebi. Ah! Zda sem kakor vi: kolebam med dvema domnevama. A vendar bo treba priti resnici do dna. Saj ni mogoče živeti, če ne po-

jasnimo te strašne zagonetke. Ta nesigurnost je neznosna. Kaj če bi začela opazovati tega... to osebnost.

— Biva stalno v Saint-Denisu. Samo vaša sestra bi ga lahko opazovala... Toda vaša sestra je najin neprijatelj, pa naj presojava to zadevo iz kateregakoli vidika.

— Spomin!... Kaj če bi preizkusila njegov spomin?

— Zato sem pravkar govoril o plošči z napisom. Da ni bilo te plošče, bi lahko opazoval tega zagonetnega moža. Ugotovil bi, da-li žive v njem spomini Claudea Ciruguea, ki je dobro poznal mojo hišo, ali pa Richarda Ciruguea, ki se nikoli ni stopil pod mojo streho in je bil danes prvič v mojem knjigovodstvu.

— Treba je najti izhod iz tega položaja. Eh, veste kaj, vprašajte ga kar naravnost.

— To je težje, nego si mislite... je dejal sir James. — Mož je zelo nedostopen in odgovarja samo če je pri volji. Sicer pa ne vem, kako bi mu to rekli. On ni eden tistih, ki dovolijo brskati po skrivnih kotičkih svoje duše. Njegov pogled vam takoj zamaši usta.

Erik je prebledel. Mraz ga je spreletel. »Ni eden tistih, ki dovolijo brskati...« Skoraj doslovno ista trditve, ki jo je izrekla Pauletta Vassardova o Richardu Cirugueu... In v njegovi duši je vstala nedavna preteklost in Erik se je spomnil vseh trenutkov, ko se mu je zdelo, da je Maxence v stikih z zagrobnim življenjem... In znova si je poklical v spomin prizor s črnim zvezkom, ki ga je videl zdaj v povsem drugačni luči. Kateri nevidni svetovalec mu je v Villejuifu zašepetal na uho, naj vzame dotični zvezek? Kdo je mogel njegovi sestri povedati, da je med Richardovo zapuščino tudi zvezek, kje je, kaj je v njem in kam ga je Richard spravil?

Toda Erik se je z druge strani zavedal, da se da vse to pojasniti naravnim putem, ne da bi se ukvarjal z domnevami, ki lahko spravijo človeka ob pamet.

— Halucinirava! — je izjavil odločno.

Hotel se je sam prepričati. Mar Richard ni zapisal: »Če bi veroval v dušo, bi bil trdno prepričan o preseljevanju duš. Verjel bi, da sem Prometej! Prepričan bi bil, da bom pozneje znova živel v drugi podobi, da dovršim veliko delo.«

— Gospod! — je dejal sir James. — zakaj si dovolil ta čudež, ta greh?

Erik je pogledal na uro, ki je štela korake usode.

— Gotovo je še tu, — je dejal. — Končajmo to mučno zadevo. Naj pride sem in pojasni vse sam!

— Usmili se naju, o Gospod, in pomagaj nam pojasniti to strašno zagonetko. — je nadaljeval sir James patetično. — Če je tvoja volja, da ostane nepojasnjena, daj nama vsaj moči, da bova...

Ni končal svoje molitve.

Razlegel se je obupen klic na pomoč.

Planila sta k vratom. Erik je bil ves iz sebe od groze.

Predoba.

— Charlotta!

Charlotta je ležala onesveščena na preprogi. Bila je bleda ko zid in njeno izmučeno telo je drgetalo. Claude in Bertrand sta jo skušala dvigniti.

— Charlotta! Charlotta! Angel moj! Erik je bil ves obupan.

— Le mirno, — je dejal sir James, ki je moral napeti vse sile, da ohrani mirno kri. Odnosiva jo v moj kabinet na divan.

Claude je dvignil mlado onesveščeno ženo in jo položil na divan med blazine. Vsi so se zbrali okrog nje. Strojepisne so ji odpenjale bluzo. Robce so namakali v mrzli vodi. Charlotta so dali poduhati močno solno raztopino.

Sir James je stopil s slugo v stran: — Kaj se je zgodilo, Bertrand?

— Nič, gospod. Ta dama je prav kar prišla. Vprašala je, če je gospod Erik Alban pri vas. Rada bi govorila z njim, mi je dejala v hipu, ko se je pojavil gospod Claude. Odhaja! Je stopil je baš iz knjigovodstva. Tudi on vam lahko potrdi, da...

— Ali je govoril s to damo?

— Ne, gospod. Gospod Claude jo je samo pozdravil. In v hipu, ko jo je pozdravil, je zakričala in omedlela.

— Dobro, to mi zadostuje. Telefoni-

rajte po zdravnika. In poskrbite, da nas ne bo nihče motil.

Vstopil je v kabinet.

Hvala vsem, — je dejal glasno. Pustite nas, prosim, same. Takoj pride zdravnik. Do njegovega prihoda bo pa najboljši lek popolna tišina in mir. Sicer pa mislim, da ne bo nič hudega. Slabo ji je postalo.

Ostali so sami. Čim so se visoka vrata zaprla, so čutili, da se bliža nesreča. Neka nevidna roka je stisnila Erikovo in filantropovo srce. Slutila sta, da se mora zdaj pa zdaj zgoditi nekaj strašnega, nista pa vedela, kaj in kako.

Sir James se je naslonil na omaro in zrl nekaj časa nepremično pred se.

Na eni strani je klečal pri divanu Erik in zaljubljen opazoval Charlotta, ki se je počasi probujala iz omedlevice.

Na drugi strani je stopil Claude — če je bil res Claude! — k širokemu oknu in stal tam obrnjen s hrbtom k ostalim, zatopljen v svoje misli.

Začulo se je sladko šepetanje: — Charlotta, angel moj, jaz sem, Erik... kako ti je? ... Ljubim te!

Sir James je videl, kako so se zaiskrile oči, krasne sinje oči v njenem blestem obličju. Charlotta je napela vse sile in se izvila iz Erikovega objema. Komaj je spravila iz sebe nekaj besed, ki so padale v Erikovo dušo kakor razbeljeno železo. Mmrara je: — Richard... Vedno in povsod!...

Ne, ne... To je on... Nimam pravice... Živ...

Erik jo je prijel za drhteče ročice in jih začel poljubljati. Malo je manjkalo, da se ni razjokal.

Tedaj je stopil sir James počasi k oknu. Ko se je približal Claudu, se je ustavil, kakor da se boji prestopiti krog, ki ga je narisala usoda.

— Claude! — je spregovoril zamolklo.

Toda Claude je stal nepremično kakor kip.

Navzoč je bil samo s telesom. Njegov duh je blodil drugje. Sir James je zagledal del njegovega obraza. Zagonetni mož je sanjal. Zrl je nepremično v oblake. Bil je neposno otožen, njegov duh je blodil po neskončnosti, misli so mu uhajale tja, kjer je začetek in konec vesoljstva. Bil je bolj oddaljen od tega sveta, kakor če bi stal vrh najvišje gore. Kaj je iskal v globinah ne-

skončne sinjine? Biserne zvezde? Blesteča solca, čijih žarki so oplojili in ustvarili življenje v valovih deviških morja?... Morda je prežal njegov otožni pogled na trenutke, da se pojavi v čistem ozračju poletnega jutra ogromna, sestrada prica-roparica...

— Claude! — je ponovil sir James z drhtečim glasom.

Govoril in klical je v praznino. Charlotta je stokala in se premetavala po divanu. Erik je tiho ihtel. Zagonetno bitje je pa sanjalo, velike črne oči so bile široko odprte in zrl so v neskončnost, v kateri se ni zasvetil noben žarek svetlobe.

— Claude! — je zašepetal sir James tretič.

Vse tiho. Nobenega odgovora.

»Vedeti hočem! — je sklenil filantrop sam pri sebi.

Drugo ime mu je sililo na jezik: »Richard!« — Toda izgovoriti ga, se ni upal. Čutil je, da bi odmeval njegov klic v drugem svetu, če bi zaklical »Richard!« ... In tako mu je prišlo nehoti na misel tretje ime...

— Začul se je Charlottin glas: — Erik, pustite me... Ni mgev... Ni umrl, ne, ni mrtev...

V tistem hipu je počel strel... Takoj za njim je zadonel drugi...

Claude Cirugue se je zgrudil na tla. Sir James je planil k njemu in komaj se je premagal, da ni izgovoril imena, ki mu je bilo ves čas na jeziku.

Erik je vrgel ves iz sebe od groze na mizo revolver, iz katerega se je še kadilo.

Ime se je razleglo po kabinetu prepozno:

— Promethee!

Charlotta, ki je planila ta čas pokonci, se je opotekla. Omahnila je v Erikovo naročje. Sir James se je nagnil nad mrtvega in spregovoril z močnim glasom:

— Gospod, nisi hotel, da bi zvedeli resnico. Naj se zgodi tvoja volja v nebesih in na zemlji!

Človek zagonetka je umiral. Vsi trije so se sklanjali nad njim. Krogli sta se mu zarili v sredino telesa. Držal se je z obema rokama za prsa. Bledlo se mu je. Njegov odhajajoči duh je izgovoril besedo:

— Jastreb!

To je bil njegov zadnji vzdih!

Nekaj je odletelo. (Konec.)

Najnovejša borza v Ljubljani

Ljubljana je dobila četrto borzo, ki posluje pred glavno pošto. — Solarčki se pridno urijo in šolajo za verižnike. — Kdor ne pozna tečajev, lahko nasede.

Ljubljancem so doslej znane tri borze devizna in efektivna na Kongresnem trgu, ki posluje popoldne do 18. ure in ima svoj lasten statut, dalje borza dela ki preskrbuje brezposelnim delo in neefektivna lesna borza pri »Lonec«, ki pa posluje le vsako soboto popoldne, ko se tam sestanejo mnogi lesni trgovci z dežele, da se dogovarjajo glede dobav lesa, da poravnajo fakture in sklepajo nove kupčije. Ob sobotah je zato v kavarni »Lonec« zelo živahno.

A kje je najnovejša borza v Ljubljani? Stavim, da večina ljubljanskih meščanov ne ve za njo, čeprav že nekaj dni javno posluje in sicer kar pred glavno pošto. Njeno poslovanje se živahno razvija vsako popoldne do poznega večera. Borza pa nima pisanih statutov, niti ne fiksnih uraz. Na tej borzi lahko spekulirajo tudi pripadnice nežnega spola, kar se večkrat zgodi. Čast tej borzi, ki priznava ženi enakopravnost!

Naj uredniki, tisti, ki stika po mestu za senzacijami in je staknil tudi to borzo, pripoveduje, kako je prišel na sled nadebudnim verižnikom.

Ob zgodnji jutranji uri sem korakal mimo glavne pošte. Ustavil me je čustljiv čestni pometal. Z dolgo brezovo metlo se je kakor vojak postavil v paradižni položaj in me nagovoril:

— Gospod, ki v cajtnje pišete, prosim vas, da mi napišete eno preteženo čez to nesnago, ki je tukaj-le pred glavno pošto. Pravo smetišče se je napravilo. Mi, snaziščest, hočemo, da so ceste nažne in čiste, kakor v Berlinu. Pride pa hude manj. Krkol in ti vso cesto nasmeti s papirjem. Kar ves dan bi moral stati tu-le in pometati.

— Kako to? Sem začenjen vprašal.

— Mladi trkolni prihajajo popoldne semkajle in tja! — in v kupujejo čokolado. Pa kakšne »škefere« potlej delajo s to čokolado. In s tistimi »pildik«, ki so zavili poleg čokolade?

Med ljubljanskimi šolarji, vajenci in babcami se je pričela prava tekma za nagrade, ki jih je določilo mladim in tudi starim čokoladarjem neko podjetje. Mladim čokoladarjem ni toliko za zlate in druge ure, kakor pa, da dobe »usnjato žogo za nogomet«. Zato med njimi tako vneto kupovanje čokolade. Dotično podjetje je začelo v svoji prodajalni prodajati čokolado vseh vrst na ta način, da kupovalci prejmejo različne nagrade, ako predložijo predpisano število serijskih določil. Najprej mora čokoladar kupiti pri trdnici prazen album 80 slik, pokrajinskih in drugih, ki so natisnjene na 8 straneh. Kompletna zbirka prejme prvo nagrado v obliki zlate ure ali kolo ali radioaparata. Za kompletno zbirko na sedmih straneh so določene ure »Omega«, švicarski gramofoni, fotoaparati itd. Za zbirko na prvih šestih straneh pa so kot nagrada določene nogometne žoge, niklaste ure in drugi predmeti. Za album določene slike se nahajajo pomešane v čokoladah v vrednosti od 1 do 16 Din. Jasno je, da mladina sega le po čokoladah nizke cene.

In pričela se je med reflektanti za nagrade pravcata borzna spekulacija s slikami. Nekateri žele dobiti radioaparata, drugi kolo,

tretji sanjajo o fotoaparatu, a večina mladih čokoladarjev je zaljubljena v nogometno žogo.

Čokoladarje je kruta trgovska realnost prisilila da so spontano organizirali borzo. V gostih vrstah so prihajali v prodajalno. Nekateri so takoj kupovali čokolado v večjih množinah misleč, da dobe kar takoj vse slike. Bili so pa presenečeni, ko so u. pr. med 20 komadi dobili komaj 3 slik. Kaj storiti? Poiskati tovariša, ki bi spočibice zamenjal ali kupil. Pred prodajalno so se začele spekulacije s podobnicami. Ustanovljena je bila javna borza kar na trotoarju, a njej je kmalu sledila tajna borza tam v veži Jadranske-Podunavske banke. Nekaterih slik je bilo na borzi v velikem obilju, zato je povpraševanje po njih minimalno. Tako je večkrat prišel visok in subtil vajenček k šolarčku ter mu ponudil »Slomšček«, rekoč:

— Dva »Slomščka« za enega »Gregorčiča«.

— Kaj! Ali si na glavo padel? Teh je dosti v prometu. Štiri »Slomščka« za »Gregorčiča«.

— Daj sem.

Kupčija je bila takoj sklenjena. Šolarček, ki je imel vse podobice lepo sortirane v malem zvezku, je pognel »Gregorčiča« in ga dal vajenčku. Takoj nato pa je vse »Slomšček« spečal naprej za enega »Nikola Fabiča« in povrh še v denarju eno »nežico« (t. j. 50 para).

Nekateri slike so tekmo dni v tečaju zelo poskočile. Največje povpraševanje je po slikah »Slovenka«, »Mlin na Savici« in »Prešernov spomenik«. Vedno se čujejo med mladimi borzijskimi glasovi: »Kdo ima Mlin? Kdo Slovenko? Kdo Prešerna?« A nihče se ne oglasi. Te slike baje notirajo na borzi že po 100 Din, a ni jih ni dobiti. Ubožen šolarček je imel te dni na borzi en sam dinarček. Tekel je v prodajalno in kupil čokolado. Pred prodajalno stojajo borzijski so ga takoj pri izstopu obkolili in nestropno čakali, kakšno sliko privleče iz zavitka. Bila je zelo redka »Mlin na Savici«. Neki prebrisani spekulanti ga je hitro pocukal za rokav, mu pomežikal, češ pusti te »barabec« in ga vlekel na tajno borzo v vežo. Naivni šolarček mu je sledil. In zašepetal mu je na uho: — Pusti jih pri miru! Mene ubogaj! Dam ti takoj 45 Din, če mi jo daš.

Šolarček mu jo je naglo izročil in dobil 45 Din. Ko je bila kupčija sklenjena, so na tajno borzo pridrveli takoj zveni senzuali, ki pa niso zapriseženi, a imajo to ugodnost, da lahko pri spekulantih jedo čokolado in pobirajo stanjoli. Senzuali so namreč po večini najsiromašnejši šolarčki. Tak senzal, ki je meštaril za nekoga bogatega šolarčka, je prijel nato siromaka za rokav ter mu zašepetal:

— Kaj si storil? Tepec neumni! Lahko bi dobil 100 Din za njo!

Opeharjeni šolarček je stekel za kupcem in ga mlo prosil:

— Daj mi »Mlin« nazaj! Opeharil si me! Vreden je 100 Din.

Kupec pa mu je prav po trgovsko odvrnil:

— Kšelt je kšelt

Kot rečeno, posluje nova borza popoldne. Prične se takole okoli pol dveh in traja do pol sedmih zvečer. Ob 12.30 ima borza bolj značaj »predborze«, da rabimo borzijski izraz, okoli 17. se prične prava borza, ki je nekateri dni zelo živahna kar je razvidno iz množice zavrtkov, ki leže na hodniku in na cesti pred glavno pošto.

So tudi nekateri spekulanti, ki kupijo

kar cel karton enodinarske čokolade, v katerem je 100 komadov čokolade in ravno toliko slik. Toda v njem je mnogo istovrstnih. Nekateri spekulanti pa prodajajo čokolado dalje ker jim je le do slik in nagrade.

Tako je poslovanje najnovejše čokoladar-ske borze.

Ameriške zanimivosti

Originalen vzrok za ločitev zakona. — Predrznost ameriških banditov. — Ljubavna tragedija mlade Slovenke in drugo.

Da so vzroki za ločitev zakona v Ameriki čisto nesmiselni, neoginjeni, originalni in groteskni, smo že opetovano poročali. Baš pretekli dni se je pred nekim sodiščem v Newyorku vršila ločitvena razprava, ki je priča nedoslednosti Američanov. Tvorinčar in večkratni milijonar Richard Brown je vložil tožbo za ločitev zakona, ker ima njegova žena stekleno oko. Vzrok je torej res banalen, toda mož je vztrajal pri tem, da mu stekleno oko njegove žene greni življenje.

Brown se je pred petimi leti poročil s svojo tajnico, revnim, a poštenim dekletom. Pet let sta živela v slogi, sedaj pa mu je postala žena naenkrat zoperna. To mu je predočil tudi sodnik, ki je bil mnenja, da lahko pač ostane v zakonskem jarmu, če ni druge zapreke kot stekleno oko. Tvorinčarjev zagovornik je sicer skušal dokazati, da mož pred zakonom ni vedel, da ima njegova žena umetno oko, ker je bil zelo kratkoviden in je to šele kasneje opazil, toda sodišče mu tega ni verjelo in je tožbo za ločitev zakona kot neutemeljeno zavrglo.

Obsodba se je v newyorkem tisku komentirala zelo različno. Nekateri listi so opozarjali na razsodbo, ko je bil neki zakon razveljavljen, ker je žena v zakonu izgubila večino zob in je nosila umetno zobovje.

Kako drzni so ameriški banditi, dokazuje tudi primer 27-letnega Franka Lauterja iz Chicaga, ki je v neki restavraciji ustreljal vse goste, jih opleni in se jim pričel potem rogati. Seveda se je končno sam nasmolil.

V neko restavracijo, na eni najprometnejših čikaških ulic je vstopil možki s samokresom v roki in zahteval od navzočih gostov, naj dvignejo roke. Nato je vse goste olajšal za približno 900 dolarjev. Črna je svoj rokoma-harski posel opravil, je mirno sedel na bližnji stol in rekel je gostom, da se lahko prepričajo o tem, kako zna rabiti orožje. In res! Prišel je divje streljati. S prvo kroglo je preluknjel ponv, visečo na steni in jo zbil na tla, nato pa je oddal še šest strelcev in je v vsakim točno pogodil predmet, ki ga je označil. Gostje so ga res nekaj časa obdudovali, ko pa mu je zmanjkalo streliva, so bliskoma planili nanj in ga najprej pošteno premikastili, nato pa izročili policiji.

V slovenski naselbini v Collinwoodu, država Ohio, se je 6. januarja odigrala pretrajna ljubavna tragedija. Šte štrev je postala 20letna rojakinja Alice Presperjeva. Ustrelil jo je njen fant, jedva 19letni Anton Jontez.

Presperjeva in Jontez sta imela še dolj

časa ljubavno razmerje in sta se sploh do bro razumela. Nedavno pa se je dekletovo ljubezen ohladila. Fant pa ni mogel pozabiti svoje izvoljenke in sklenil je, da se ji osveti. Omenjenega dne je čakal svojo nezvesto ljubico pred njenim domom in ko se je pojavila, ji je pognal kroglo v glavo.

Dekle je bilo takoj mrtvo. Videč svojo ljubico mrtvo, si je fant nastavil samokres na čelo, toda k sreči je orožje odpovedalo. Nato so ga aretirali. Zelel je, da ga obsodijo na smrt. Pokojna mladenka je bila pridno in marljivo dekle. Ironija usode je hotela, da jo je smrt dohitela baš na njen dvajseti rojstni dan.

V Newyorku zgrade še letos poslopje, ki bo najvišje na svetu. Visoko bo 75 nadstropij in bo to najvišji nebotičnik na svetu. Zgradi ga družba Benjamin Franklin, stroški za gigantsko stavbo bodo znašali 18 milijonov dolarjev.

O neverjetnem in čudnem slučaju poroča ameriški list. Gre za 18-letnega mladčika Mihaela Hinch, ki je prišel v stik s pet tisoč volti močnim električnim tokom, a je kljub temu ostal živ. Rešili so ga z umetnim dihanjem, potem ko je bil več ur nezavesten. Ko se je zavedel, je pričel sicer divjati, vendar je za popolnoma okrevan. V zvezi s tem nenavadnim dogodkom se pečajo ameriški listi z justifikacijo na električnem stolu in povdarjajo, da je Hinchov primer po najboljši dokaz, da človeka z električnim tokom ni mogoče usmrtiti.

Ključ

z žicom

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Sokol

IX. glavna skupščina JSS

se bo vršila 17. in 18. marca t. l. v Kragujevcu. Razpored glavne skupščine je sledeč: 17. marca: Prihod delegatov in članov starešinstva JSS ob 15.30. Ob 16.30 legitimiranje delegatov v Sokolskem domu. Ob 17.30: Seja zboru župnih načelnikov v Sokolskem domu. Ob 20.30: zaupni sestanek delegatov. — Po zboru delegatov vsi kandi-

dacijskega odbora. Lokal za zbor in sejo: dvorana v l. moški gimnaziji. — 18. marca, ob 7. zjutraj: seja prosvetnega zbora, redaktorjev sokolskih listov in socijalnega odbora JSS v l. moški gimnaziji. Ob 10.30: IX. glavna skupščina JSS v Sokolskem domu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo stareste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo načelnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo gospodarja. 6. Poročilo odsekov: statističnega, zdravniškega, prosvetnega, poskodbnega, železniskega, gradbenega, za kroje, redaktorskega, socijalnega, manjšinskega. 7. Predlogi odbora in starešinstva JSS. 8. Predlogi žup. 9. Nujni predlogi. 10. Določitev delovnega programa za leto 1928. 11. Poročilo revizorjev. 12. Absolutorij starešinstva JSS. 13. Prenos sedeža starešinstva JSS v Beograd. 14. Volitev starešinstva JSS. 15. Slučajnosti. — Ob 13. skupno kosilo. Ob 20. Akademija sokolskega društva Kragujevac v Sokolskem domu. — Dne 19. marca odhod iz Kragujevca ob 9.30.

Člani glavne skupščine so delegati žup in člani starešinstva JSS. — Vsaka župa pošlje na vsakih 500 članov in članice v župi vsiljenih društev po enega delegata.

— Vsi predlogi žup se morajo predložiti starešinstvu JSS najkasneje 14 dni pred glavno skupščino, t. j. do 3. marca. — Vsi delegati morajo imeti legitimacije potrjene od župnega starešinstva.

— Sokolsko prosvetno delo COS je jako živahno. To nam potrjuje n. pr. statistika, ki jo je sestavil br. Mráz za 1926. l. in iz gleda v številkah: Vršilo se je 74.102 nagovorov, 16.444 predavanj, 4782 akademij, 5090 razgovorov, 5056 ekskurzij, 9391 gledaliških predstav, 1280 prosvetnih šol, ali skupaj 125.954 prireditve. — Na sokolski tisk je naročeno: na »Vestnik Sokolski«, 44.595 oseb, na časopis »Sokol« 7231, na »Sokolske Besede« 14.516, na »Vzklišen« 24.280, na »Sokolice« 8385, »Cvičitelce« 8679, »Cvičitelka« 6673, »Telovik« 1525, župni vestniki imajo 87.770 naročnikov; vseh naročnikov na sokolske liste je 230.013.

— Zrl — Sokol. Poslovila se je od nas sestra Anzi Kregar, soproga carinika. Sestra je delovala neumorno ves čas bivanja v Zireh v dramatičnem odseku, kot tudi

Svilene klobuke
in almanike v popravilo ter
preoblikovanje za dame in go-
spode sprejema modni salon
— Stuchly & Maške, Ljubljana,
Židovska ulica 3. 246

Moderno spalnico
kupim takoj. Naslov v upravi
«Slov. Naroda». 249

Stanovanje dveh sob
kuhinje ter pritlikin išče urad-
niška družina za takoj ali s
1. majem. — Ponudbe pod
«Mir/250» na upravo «Sloven-
skega Naroda».

Resnega znanja
želi uradnik srednjih let z go-
spoditno 16—25 let staro. —
Ponudbe pod «Simpaticen/252»
na upravo «Slov. Naroda».

Opremljeno sobo
s električno razsvetljavo in
posebnim vhodom, v bližini Po-
ljanske ceste — oddam. — Po-
nudbe pod «Zračna/242» na
upravo «Slov. Naroda».

Sprejme se za Ljubljano
vratarica,

katero mož pozna vrtna dela
in je zmožen opravljati tudi
vsa druga dela. Naturalno lepo
stanovanje in plača. Zglasijo
naj se samo zanesljivi in mar-
ljivi. — Ponudbe z navedbo
dosedanjega službovanja, rod-
binskih članov in zahtevno pla-
če na Poštni predal 113 v Ljub-
ljani. 254

Baker
Kupimo večjo množino starega
bakra. — Ponudbe z označbo
količine in cene pod «Kotlar
255» na upravo «Slovenskega
Naroda».

Natakarica
z večletno prakso, večša slo-
venskega, srbskega in nemškega
jezikovna isče mesto v večjem
hotelu ob morju. — Ponudbe
pod «Natakarica/163» na upra-
vo «Slov. Naroda».

Trboveljski premog,
drva.
POGAČNIK, Ljubljana, Boho-
ričeva ulica 5. — Telefon 2059.
230

L. MIKLOŠ
LJUBLJANA
MESTNI TRG 15
popravila izvršujem točno in solidno

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D.

LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo
KOVAŠKI PREM OG kurjavo in industrijske svrhe
KOKS vsch vrst
BRIKETE livarniški, plavžarski in plinski

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/1.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, mo-
torjev, otroških vozičkov
šivalnih strojev, vsako-
vrstnih nadomest. delov
pneumatike. Posebni od-
delek za popolno popravilo,
emajliranje in poniklanje
dvokoles, otroških vozič-
kov, šivalnih strojev itd.
Prodaja na obroke. — Ceniki franco. «TRIBUNA» F. B. L., to-
varna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska c. 4

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Zajamčeno čistovolnena
moške in damske blagove
— zadnjih novosti —

— pomladno in letno sezijo —
razpošilja najbolj renomirana
zalogo tvornice sukna

SIEGEL-IMHOFF, — BRNO

Palackého tř. 12, Češkoslovaška
Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene.
Najsolidnejša izvršitev vseh naročil.
Na zahtevo vzorci zastoj in poštne pro-
sto.

Najlepša drva
CEBIN, LJUBLJANA, Wolfo-
va ulica 1/II. 120

Ekonom

z večletno prakso, zmožen slo-
venskega in nemškega jezika
ter več vseh pisarniških del —
išče službo v Ljubljani. — Po-
nudbe pod «Ekonom/235» na
upravo «Slov. Naroda».

Več stavbenih parcel

od 580 do 600 m² v Stožicah
pri Urbančku ob Dunajski ce-
sti — napredaj. — Informaci-
je: Poljanska cesta 71 (Saks-
da). 239

Lokal za trafiklo

in stanovanje z dvema sobama
iščem v Rožni dolini. Vseletiv
1. marca. — Ponudbe na upra-
vo «Slov. Naroda» pod «Soko
stanovanje/236».

Mlinar

pošten in priden — se takoj
sprejme na večje posredstvo na
Stajerskem. — Ponudbe pod
«Mlinar/234» na upravo «Slov.
Naroda».

Trgovski pomočnik

vojaščin prost, star 25 let, iz-
urjen v mešani stroki — išče
službo v večji trgovini na de-
želi kot poslovođa. — Ponu-
dbe pod «Sigurna moč/215» na
upravo «Slov. Naroda».

Opremljeno sobo

s 1. marcem — išče uradnica.
Gre tudi kot sestanovalka; po
možnosti s hrano. — Ponudbe
z navedbo cene na upravo lista
pod «Centrum mesta/229».

G. Flux, Ljubljana,

Gospodskovalnica 4/1 — Stro-
kovna posredovalnica boljših
služb, že 35 let obstoječa, pri-
poroča samo boljše osebe; ima
samo boljše službe. — Sezon-
ske službe že naročene. Znam-
ka za odgovor. 248

Proti NAHODU sigurno
otkloni prašek za nosljanje
„NUHAN“

1 doza Din 5. — Priporoča
lekarna Mr. BAHOVEC, Ljub-
ljana (Kongresni trg)

Kontoristinja

z dveletno prakso, zmožna ste-
nografije in strojepisa ter
vseh pisarniških del — išče
službo. — Dopisi pod «Vestna
244» na upravo «Slov. Naroda».

15 letna garancija

Od dobrih
se najboljši **šivalni stroji in kolesa**
znamke **GRITZNER in Adler**
za dom, obrt in industrijo.

NOVOST!! Šivalni stroj kot: Damska pisalna mlza

Samo pri **JOSIP PETELINC**

Tudi na obroke.

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Pouk v voženju brezplačen

Cene nizke

Po celem svetu in tudi v Ljubljani je dosegel

ogromen triumf

prvi svetovni neprekosljivi velfilm

„OB ZORI“

Pridite, ogledajte si ta film in preprčite se!

Čustvena godba in vsebina filma ganejo vsakogar do solzi!

V Nemčiji so pripravili izredne predstave

o polnoči

! — da si je lahko vsakdo ogledal to bajno valedelo!

Vstopnice se dajo v predprodati, ustmeno ali telefonično danes od 10. do pol 1.
Preskrbite si jih takoj! in od 3. pop. naprej. Preskrbite si jih takoj!
Danes ob 4., pol 6., pol 8., in 9. uri. — Predstave jutri ob 3., pol 5., 6.
pol 8. in 9. uri.

Telefon 2124

ELITNI KINO MATICA

!! Znižane cene — Cene znižane !!

Velika izbira: zepnih robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOL-
ovratnike, kravate, DIŠEČA MILA. — Kompletne potrebščine za šivilje,
krojače, čevljarje in tapetnike. — Vezenin in čipke.

pri **Josip Petelinc, Ljubljana**

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod.

Umrl je naš dobri soprog, oče, brat, stric, svak in
zet, gospod

Matija Ham

mesar in posestnik

v soboto dne 11. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previ-
den s tolažili svete vere.

Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek 13. t. m.
ob ½ 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta
št. 41 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 11. februarja 1928.

Josipina Ham, soproga; Janko, Božo, Jožica, otroci;
Valentin, Leopold, Karol, Ferdinand, bratje; Amalija,
sestra in vsi ostali sorodniki.

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine
za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER, puškar,
Ljubljana, Selenburgova 6. — Kupujem in pre-
vezemam staro orožje v komisijsko prodajo.

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monogrami, obleke l. dr.
veze najfinije in najceneje!

mehanično umetno vezanje
Matek & Mikeš

Ljubljana, Da imatinova ulica 13

Entljanje, azuriranje, predt-
kanje ženskih ročnih del za trgo-
vino, šolo in dom.

Telefon **Ivan Zakotnik** 379

mestni tesarski mojster,

— — — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — — —

Vsakovrstna tesarska dela, moderne izene stavbe, ostrežja
za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike — Stroji
razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje
itd. — Gradba lesenih mostov, jesar in mlinov.
PARNA ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kisel
okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti, omotičnosti in
pomanjkanju spanja? Ali Vas muči glavobol bolečine v
želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaje, mozolje, na-
stale zaradi slabe prebave? — Prepričajte se tudi Vi,
da preizkušena zdravilna specialiteta «FIGOL» — eliksir
ureja prebavo in Vam vrača zdravje. «FIGOL» se do-
biva po vseh lekarnah izdeluje ga pa in razpošilja po
pošti s povzajem z navodilom vred lekarna
dr. Z. SEMELIČ, Dubrovnik 2

Izvirni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, s 8 stekle-
nicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštino
40.— Din.

Za dom!

Ze šivilje, krojače, čevljarje itd
STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entla
(obšiva), veze (šitika), krpa pe-
rilo in nogavice. Brez vsakega
preminjanja plošč in drugo je
stroji v minuti pripravljen ali
za vesenje in ravno tako hitro
zopet za navadno šivanje. —
Poleg vseh prednosti, ki jih za-
vzema šivalni stroj STOEWER,
je tudi najcenejši!

Ne zamudite ugodne prilike in
oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6/1. Čilni pojoji — 15letno tamstvo.

Mlado lice

lahko očuvate do kasne starosti, ako ste
zaščito lica in kože. Ona Vam izkladi gube
in brazgotine, dela kožo gibko in nežno,
brše sledove staranja, ustvarja mladost in
lepoto. Izenadilo Vas bo, s kakšno brzino
izginjajo solnčne pege, kožne brazde, ru-
dečilo nosa, mozolji, zajedavci in drugi
vsakovrstni nedostaki kože.

I. Fellerjevo pravo kavkaško pomado za
zaščito lica in kože. Ona Vam izkladi gube
in brazgotine, dela kožo gibko in nežno,
brše sledove staranja, ustvarja mladost in
lepoto. Izenadilo Vas bo, s kakšno brzino
izginjajo solnčne pege, kožne brazde, ru-
dečilo nosa, mozolji, zajedavci in drugi
vsakovrstni nedostaki kože.

II. Fellerjevo močno pomado za rast
las, katere preprečuje izpadanje las, pre-
rano osivljenje, čisti lasne luske, dela lase
mekke, gibke, bujne ter pospešuje njih rast.
Za poizkus 2 lončiča ene ali po 1 lončič
od vsake Elsa — pomade z omotom in pošt-
nino vred za 38 Din.

III. Elsa — mlo zdravja in lepote, katero
ni samo parfimirano toaletno mlo, temveč
vsebuje v sebi tudi medicinsko preizku-
šene, dobro delujoče sestavine, katere pro-
dirajo v Vašo kožo in vzdržujejo zdravo,
lepo, mlado in Vašo zunanost mladeniško
svežo.

Fellerjeva prava mla zdravja in lepote

so:
ELSA-lilino mlečno mlo,
ELSA-rumenjakovo mlo,
ELSA-glicerinsko mlo,
ELSA-boraksovo mlo,
ELSA-katranovo (šampon) mlo,
ELSA-milo za britje.

Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili
druga mila!

Za poskus 5 komadov Elsa — mila z omo-
tom in poštino vred 52 Din.

V Vašem lastnem interesu je, da pošljete denar vnaprej, ker
plačate po povzetju radi poštinskih stroškov 10 Din več.

Naslov označite jasno:

LEKARNARJU

EUGEN V. FELLER, Stubica
Donja, Elsatrg 238 Hrvatska

Specialna mehanična delavnica

za popravilo vseh pisalnih računalnih, kopirnih, razmnoževalnih strojev
in blagin po konkurenčni ceni

Lud Baraga LJUBLJANA Selenburgov, ulica 6/1

Urejuje: Josip Zupančič. — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jozefek. — Za upravo in inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani